

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

LÄS—

ÄKTENSKAPSFÖRORD
ELLER EJ ?

av
Ruth Stjernstedt

GUSTAV III SOM BARN

av
Beth Hennings

AKTUELLT
om

Forskarparet
prof. Gerard
de Geer och
hans maka

Telefonisten
som snart
skall
"avskrotas"

— I DETTA N:R

OBS.! BILDER FRÅN KUNGAJAKTEN PÅ
EKOLSUND OCH AV FURSTINNAN
BISMARCK MED DOTTER.

*TORA
TEJE
i "Sitt hjärtas
herre"
på Dramaten*

Looper

K R Ö N I K A

OM HUS, KYRKOR OCH SKVALLERKÄRINGAR

DET ÄR VISST NIETZSCHE SOM SÄGER att stillasittande hindrar goda tankars växt.

Vem det nu är som sagt det, är det klokt. Man ska gå ut och ströva på gator och vägar, då klarnar det invärtes, man blir inte bara klok utan också snäll och glad. Den stagnerade surheten går av en och man känner sig lätt och lycklig.

Finast är förstas promenader under stjärnhimmel. Om man gått ut aldrig så full av grämselse mot hembiträdet eller mot den generaldirektör, som man sorterar under, så får ens bekymmer sina rätta proportioner — krymper ihop till intet — under de blinkande stjärnorna.

Har man inte tillgång på stjärnhimlar, kan man ge sig ut på långa landsvägar. Eller gå på mjukt gräs under höga träd.

Och i värsta fall kan man traska på gator. Med ögonen öppna, som om det vore en ny stad man gick i. Då skall man finna att det finns så otroligt mycket märkvärdigt t. o. m. på ens mammas gata, att allt det där ledsamma som under allt innesittandet malt i ens stackars hjärna, försvinner som genom trolleri.

Min mammas gata tror jag har namn om sig att vara fruktansvärt ledsam. Ändå hittar jag där ideligen lustiga ting. Det sista är det ultramoderna huset. Ett av dessa, av mestadels fönster bestående hus, som är ett energiskt förnekande av det som för bara några år sedan var det enda arkitektfrälsta.

Jag minns när jag skulle bygga min villa i Ålsten! Vilka strider utkämpade jag icke med diverse moderna arkitekter angående fönsterna. Jag tyckte, att fönstren borde vara stora, så stora som möjligt, och att rummen skulle ha ljus, så mycket som möjligt. Men fönstren skulle vara små.

Runt omkring mig hade jag arkitekturade villor, med ett minimum av fönster. Med särskilt övervåningens fönster — barnkammarens och sängkammarens — som små kvadrater. Hade jag tagit steget fullt ut och gjort mitt hus, som jag velat ha det, med så gott som hela fönsterväggar åt söder, så hade jag nekats byggnadslov.

Ett hus skulle, för c:a fem år sedan ha små och sparsamma fönster. Se för övrigt flertalet av »Bygge och Bo-villorna» på Lidingön.

Nu, några år senare, »drömma arkitekterna om att ge människorna solen i deras hem».

Stackars människorna, det är inte så lätt ska arkitekterna tro! Vi, vanligt folk, äro litet långsamma av oss. Det som var högsta modet i husbyggnadsväg för c:a fem år sedan, det har vi just nu stavat oss till och lärt oss något så när. Och så är det alldeles omodernt och vi få börja om igen! För att, om ytterligare några år, kanske lära

en alldeles ny läxa igen. Sânt går bra ifråga om hattar, skor, åsikter eller andra efemära ting, men hur i all världen skall någon våga bygga sig ett hus, om hela bygget blir hopplöst omodernt innan träet hunnit torka? Eller rättare cementen hårdna.

Med familjebloomsterprakten är det genast lättare. En kaktus kan kastas bort — alldeles som fikusen kastats bort — och ersättas med det blomster, som nästa gång skall upphöjas till alla moderna hems speciella dekoration. En kaktus kan man om fem år rycka på axlarna åt och förklara för hopplöst gammalmodig och löjlig. Den gesten är både billig och trevlig. Men sitt eget femårsgamla omoderna hus, vad ska man göra med det?

Modernisera, svarar arkitekten.

Det är sant, det går. Man fyller alltså, när den tiden kommer, igen två tredjedelar av husets fönster, tar bort balkongerna, eller pryder upp dem med järnsmide och så är man modern igen. Lämna vad husgerådet beträffar »den dyrbara enkelheten» och vad inredningen i övrigt beträffar de enfärgade väggarna och byter allt i dess motsats. Sålunda med lugn motseende år 1935, väl vetande att är man intet annat så är man åtminstone på den säkra sidan.

Men tänk vad man ska kunna få fönsterglas och kaktusar billigt då!

*

Kyrkomötet har diskuterat frågan om präster skola vara skyldiga att viga frånskilda.

Där talades om prästernas samvetsnöd. Man påpekade att motionen icke väckts för att göra det bekvämare för prästerna, utan att göra det möjligt för kyrkan att icke göra sig delaktig i det, som uppenbart står i strid med kristlig anständighet. Kyrkan kan, såsom Kristi tjänare, icke medverka till allt vad staten kan se sig tvungen att tillåta.

Hur sanna äro icke dessa motionärens ord! Kyrkan skall, som Kristi tjänare, icke medverka till allt vad den världsliga staten möjligen kan tillåta.

Hade kyrkan hållit denna självklara sats i helgd, hade hennes ställning i detta nu varit en helt annan. Hon hade då varit en kristlig kyrka med stor makt över själarna, istället för en världslig med för varje dag sjunkande inflytande. Om något straffar sig själv så är det kompromisser.

Kyrkan har icke gått i Kristi fotspår. Man har tummat på hans bud allteftersom det passade bäst. Hur har icke femte budets enkla du skall icke förvanskats och bortförklarats!

Kyrkan har varit världslig under snart två årtusenden, men det är aldrig för sent

att ångra och bättra sig. Och sedan tala om vad kristlig anständighet bjuder.

*

Rhenockupationen har fått en ganska oväntad följd. När ockupationsarmén drar bort lämnar den efter sig cirka 15,000 barn, födda av tyska mödrar och utländska soldatfäder!

Hur skall nu saken ordnas? Ska Tyskland få draga av underhållningsbidraget för dessa barn från skadeståndet till respektive länder? Eller skall Tyskland försörja f. d. fiendernas småtingar utan hjälp från barnafäderna?

Där ser man faran av att låta »dödsfiender» komma för nära varandra! Den artificiella fiendskapen efterträdes så gott som genast av stor vänskap. Trots språkolikheter och påstådda intressekonflikter finner man sig ögonblickligen storartat i varandras sällskap.

De 15,000 barnen är bevis för en entente cordiale alldeles på sidan om den diplomatiska.

*

Det vore bestämt bra om svenska folket ville ta lärdom av Ivar Kreuger, om vilken det sägs, att han kan konsten att tiga. Så kanske det kunde gå också oss en smula väl i världen.

Hela det avlånga fosterlandet har blivit som ett enda jättstort kafferep! Pratkvarnen mal och mal. Ideligen ältar man samma säd, frossar i medmänniskors förnedring.

I Norrköping stod man i kö för att åtminstone få se en skynt av kontrahenterna i misshandelsmålet. Var det för att sedan gå hem och se sig i spegeln och betrakta sitt jag och betänka, vart otämnda affekter kan föra en människa? Är det för självrannsakan man studerar dramats detaljer? Eller varför är det? Varför slukar män, kvinnor och barn med lysande ögon tidningarnas oändliga skvallerreportage?

Hela folket har blivit en samling sladderkäringar, med endast en önskan: att rota näsan i den byk, som borde vara domares och anklagades ensak.

Indignationen över ett brott är en sak, att med icke rena händer lystet riva i andra människors privatliv är en annan. Sannerligen, tycker jag, det vore på tiden att vi övergick till en värdigare sysselsättning.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

SÅNGEN OM DEN RULLANDE JORDEN

ETT FORSKARPAR, SOM SÖKER LERVARVENS HEMLIGHET

Professor De Geer och hans maka på väg till leran.

Professor Gerard De Geer och hans maka Ebba De Geer ha under mer än tjugu år gemensamt varje sommar drivit geokronologiska forskning. Nu ha de nyligen kommit hem från en kampanj i Schweiz, varifrån ett vackert forskningsresultat hemförts. Professorskan De Geer berättar här för Idun om sommarens lerkampanj och om den spännande nya vetenskap, som heter geokronologi.

som mäter gångna tider genom att räkna lerlager, avsatta ett för varje år, så att denna följd av uppmätta lerarv bildar vad som kallas den svenska tidskalan. Denna omfattar nu 16,500 år tillbaka från vår tid, och dess anknytning till den historiska tiden kan bestämmas så noga, att osäkerheten endast rör sig om något enstaka århundrade.

— Förra året var det femtio år sen professor De Geer uppställde sin vetenskapliga förmodan — sin syntes som det heter — att lerarven avsatts ett för varje år. Hans förmodan att de uppvisa motsvarande ävlingar i skilda länder har nu besannats även den, och det är många andra vetenskapliga spörsmål som under åren dykt upp. Under de sista tio åren har geokronologien varit i ständig utveckling. Ingen kan ana, hur spännande det är att arbeta med den. Medarbetarna skickas nu ut till allt avlägsnare länder och resultatet av deras forskning föreligger.

Vad man kan se? Jo, att klimatet i vitt skilda länder är för år varierade lika, då lerarv avsattes ur landisarnas smältvatten. Därmed kan man utläsa, vilka lerarv, som avsatts under samma år och genom varven följa de stora landisarnas smältning och återtag inom skilda kontinenter.

— Man känner sig nästan som en detektiv, säger professorkan värmd av sitt ämne, alldeles som han kunna vi bevisa vad som hände samtidigt inom skilda länder — men för tusentals år sedan.

Våra vetenskapliga metoder påminna verkligen om detektivernas. Men de brottslingar vi efterspana äro bara de gamla hyggliga landisarna, som inte gjorde annat än att de bröto sönder en massa berg och ställde till med en betydlig ommöblering av jordytan. Hela det nordtyska slättlandet är ju inget annat än finmallet svenskt urberg, som landisen med otro-

Närmaste granne till de vackra kultiverade boningsrummen ligger professor De Geers geokronologiska institut. Därinne härskar vetenskapen ostörd. Förr, medan professor De Geer ännu tillhörde Högskolans lärarkrafter, fanns det geokronologiska institutet allestädes närvarande inom våningen och släktrelikerna förde faktiskt en seg kamp mot diagram, kartor och andra skrymmande tillbehör till geokronologien, som sakta men säkert inkräktade var vrå av huset.

— Sommarens forskningsresa har denna gång liksom förra året gällt Alpländerna, säger professorkan De Geer.

Javisst, Alperna och geokronologien måste väl ha ett inre sammanhang, tänker lekmannen i fåvitsko.

— Det var undersökningen av lerlagren vid tegelbruken där, tillägger professorkan, och Alperna flyttas till ett avlägset fjärran, som de förmodligen också voro i verkligheten.

— Geokronologi, säger professorkan som insett vår svaghet, är den vetenskap,

ligt tålmod transporterat dit genom sekler.

Överensstämmelsen mellan lerarven på grund av isens inverkan på olika delar av jorden är genom våra och våra medhjälparens forskning nu bevisad. Dessa s. k. fjärrkonnekationer finnas mellan Sverige och Nordamerika på ett avstånd av 6,000 km. och mellan Sverige och Sydamerika, 14,000 km. Därför var det ingen överraskning för oss att finna konnekction mellan lerarven i Schweiz och Sverige. Avståndet från Sverige och dit är inte ens så stort som mellan Skåne och Norrland. Alpernas istidsbildningar såsom moränerna äro grundligt utforskade av geologerna, men inte lerlagren. Det är förstas inte så frestande för en geolog, som har hammaren till vapen, att kliva ner i de smutsiga lertagen, där man måste vara försedd med spade i stället. Men för oss äro lerlagren som ett gammalt arkiv, som ligger slutet för de flestas blickar. Det är bara den som beslutsamt börjar rota i dess gömmor, som får reda på dess hemligheter.

Hur får den skarpsinnige lerdetektiven utrusta sig, när han går till verket på främmande botten?

Vi ha hållit på med dessa lerkampanjer i många år hemma i Sverige och fått en alldeles särskilt utbildad teknik, om jag så får säga, för utrustning och tillvägagångssätt. Det blir nästan detsamma utomlands.

Våra beprövade don äro först och främst den lilla nätta tvärhuggna spaden, de behändiga lerslevarna för friskärning av lerväggarna, dessutom en trogen gammal jaktkniv, som ibland kommer bra till pass. Spaden stickes in i ett enkom konstruerat paraply och spadfodral, som inte behöver stöta ens den kränaste andraklass-medpassagerare på de långa tågresorna. Slevarna och kniven trivas sen gammalt bäst i professor De Geers ävenledes beprövade geologväska. En del andra rekvisita ha vi också till hands. (Forts. sid. 1247.)

Portativ skugga i schweiziska lertag.

DOMTENS MAJSREPARAT

MAMSANA

för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter.

65 öre

JAG ÄR HENNES BÄSTA VÄN...

Talar Ni så här älskvärt om er väninna och hennes egenskaper, så äro ni båda att beklaga.

"Min bästa vän" är ett begrepp bland damer och främst unga flickor, men påstås mer och mer försvinna. Kanske är det ett led i kvinnlighetens allmänna maskulinisering, detta ord taget i dess bästa bemärkelse. Och om därigenom den sorts bästa-vän-förhållande, som signaturen målar ut i detta roliga kåseri kan försvinna, så är ingen olycka skedd. Läs och rannsaka er och andra, Andreas lika entusiastiska som farliga bästa väninna är nog inte ensam i sitt slag.

Å, NI KÄNNER ANDREA? SÅ gränslöst trevligt! Då har vi ju mycket att prata om!

Jag? Om jag känner Andrea? Snälla ni, jag är hennes bästa vän. Är det möjligt, att ni inte har hört henne tala om mig?

Jag bor alltid hos Andrea, när jag kommer till London. Dels vet jag ju, att jag gör henne en glädje; ni kan väl begripa, hur hon måste sätta värde på att råka en svenska igen. Och dels blir det ju så vansinnigt dyrt att bo på hotell! Inte för att Andrea är min enda bekanta i London, nej då, jag har ibland bott hos andra vänner. Men jag trivs bäst hos Andrea. Där rör man sig alldeles själv och så bor hon så centralt.

Jo då, vi är gamla bekanta, fast jag kan säga att vi egentligen inte kom varandra riktigt nära, förrän hon flyttade utomlands. En vänskap, som underhålls med litet brevskrivning och ett och annat personligt sammanträffande, har mycket större förutsättningar att stå bi i längden än en, som nöts i ett ständigt umgänge. Och Andrea har ju sina sidor, hon med, hur förtjusande hon än är på det hela taget.

Hon är t. ex. förskräckligt envis. Har ni inte märkt det? Ni måtte inte vara någon psykolog! Men det är jag. Ja, ni må tro, att jag har redan hunnit få er karaktär alldeles klar för mig, fastän vi inte har varit tillsammans i mer än tio minuter — nå, se inte så förskräckt ut, jag ska inte förråda, vad min intuition har visat mig! Jag är den finkänsligaste människa i världen!

Vad var det vi talade om? Jovisst, om Andreas envishet. Jag skulle kunna nämna tusen exempel, men jag tar på måfå ett ur högen. Hon har ofta huvudvärk, stackars tös; och nu är det ju ett faktum — ett allmänt känt och erkänt faktum — att huvudvärk går över, när man äter. Jag botar alltid mig själv på det sättet. Men tror ni jag kan få Andrea att ta reson? Nej, vet ni, en gång, när hon hade huvudvärk och jag släpade in henne på en restaurang och tvingade henne — faktiskt tvingade henne — att sätta i sig en biffstek och ett glas porter — vad tror ni hon gjorde sedan? Erkände, att hon var botad kanske? Nej, då känner ni inte Andrea! Hon gick

hem och lade sig och agerade sjösjuk hela kvällen. Idel envishet! Men jag håller av henne i alla fall.

Så är det ju hennes egenkärlek. Ni skulle se, hur hon reagerar, när jag till exempel talar med henne om hennes envishet! Och inte tycker hon om, att jag anmärker på hennes matordning eller hennes sätt att sköta sin hälsa. Hon följer några slags läkarföreskrifter, som verkar minst sagt fåniga! Och jag anser mig verkligen ha en viss rätt att taga en smula hand om henne, dels är jag hennes vän, och dels är det tusen gånger trevligare för en gäst, när värdinnan är kry, inte sant? Men då skulle ni se på Andrea! Det har faktiskt hänt, att hon har svarat mig: »Om du inte trivs, behöver du ju inte bo här!» Om jag vore en lättstött människa — i stil med lilla Andrea själv — skulle jag minnsann kunna bli så sårad, att jag aldrig ville bo hos henne mer. Men jag är inte lättstött. Och jag håller verkligen av Andrea, trots hennes svagheter.

Och så bor hon ju så centralt.

En smula naiv är hon allt. Jag ska säga er, att hon är alldeles ohjälpligt romantisk i djupet av sin själ, den snälla Andrea. Tänk bara på en sådan liten småsak som det ekonomiska mellanhavandet oss emellan! För ni inbillar er väl inte, att jag låter bjuda mig på mat och husrum? Ånej, så hänsynslös är jag verkligen inte. Och då skulle jag ju inte heller kunna komma så ofta och stanna så länge jag ville. Jag brukar säga till Andrea: »Nu har jag varit här så och så länge, och jag beräknar, att dina utgifter för mig har gått till så och så mycket för dag. Det blir den och den summan. Nu får du själv säga, vad du vill att jag ska köpa för det beloppet!» Ni måste medge, att det är praktiskt! Men min lilla barnsliga Andrea skruvar på sig varenda gång och skiftar färg och säger, att det känns, som om hon hade ett hotell och finge betalt för en räkning. Ja, jag tror nästan hon skulle föredra en sådan där vanlig fånig present, som kom som en överraskning! Är hon inte lustig?

Ja, som sagt, jag betalar för mig. Och jag vet med mig, att jag är till verklig nytta för henne också. Det kan jag säga utan minsta tillstymmelse till skryt. Så länge jag bor hos Andrea, är det inte tal om

något eftermiddagsarbete för henne. Jag tar henne helt resolut med mig — i bodar och till sömmerskor. Annars sitter hon och slavar flera timmar extra varenda dag. Själv påstår hon, att det är för inkomsten, men mig lurar hon inte. Jag vet ju, att det hon tjänar extra, går till systemen — ni vet, att hon har det litet trassligt, inte sant? Men det är just det, som är onödigt — jag menar, att hennes pengar går dit. För det första kan jag inte med hennes syster — ja, jag känner henne inte, men jag har ju sett hennes porträtt hos Andrea, och jag har sagt: »Kära Andrea, du måste verkligen ursäkta, men jag tycker din syster ser osympatisk ut!» Om nu en annan människa sade en sådan sak så skulle det ju kunna förefalla taktlöst; men, ser ni, det blir något annat, när jag säger det, jag är själv så fullkomligt medveten om den rättframma uppriktigheten i mina ord, att Andrea omöjligt kan ta illa upp. För det andra finner jag det helt enkelt tokigt, att Andrea ska slita ut sig för den där systemens skull. De har ju en bror i Stockholm, som har stora inkomster och liten familj. Det är hans enkla och solklara plikt att hjälpa henne — det predikar jag alltid för Andrea. Och vet ni vad, jag tror nog, att hon innerst inne anser detsamma, fast hon inte vill erkänna det. Envisheten, ni minns! Så jag tror, att hon bara försöker föra sig själv bakom ljuset, när hon talar så mycket om förtjänsten på det där extraarbetet. Ånej, ni, jag har på känn, var skon klämmer: hon är ärelysten! Jag har hört, att hennes chefer är mycket nöjda med henne, och naturligtvis ligger hon i som en galning för att avancera.

En annan sak, som jag också rent intuitivt har kommit på spåren, är hennes kärlekshistoria. Tro inte, att hon har sagt ett ord. Hon är märkvärdigt inbunden, den lilla snälla Andrea. Men vi kom att tala om diplomater en gång — d. v. s. det var jag, som började. Det är nu ett ämne, som jag verkligen är hemmastadd i. Jag har aldrig kunnat med diplomater ända sedan en gång för många år sedan nere i Bern, då en herre i spanska beskickningen var så gräsligt ohövlig mot mig på en bal. Och det vet ju alla människor förresten, att di-

Ill. G. Stierngranat.

(Forts. sid. 1248.)

H. Maj:t Konungens hovlev.

Naturligt alkaliskt

RAMLÖSA-VATTEN

Tappat direkt från källan.

Förnämsta bords- och hälsovatten.

Erhålles överallt i vårt land.

H. K. H. Kronprinsens hovlev

PÄLSKAPPOR!

Förnämsta och största urval i Stockholm.

HAMMARS Pälssalonger, Drottning. 73 A, 3 tr. HISS
(Mitt för Ad. Fredr. Kyrkogat.)

ÄKTENSKAPSFÖRORD ELLER EJ?

*Man ska inte före bröllopet bara tänka på utstyrelsens
poesi, utan också på den äktenskapliga
ekonomiens prosa.*

Bröllopsbestyren äro många i den unga brudens hem och bland dem ingå också någon gång vissa ekonomiska överenskommelser för det blivande äktenskapet, d. v. s. man springer i största hast upp till advokaten och ordnar äktenskapsförord, såsom mod och bruk föreskriva. Men dessa ekonomiska åtgärder kunna ha konsekvenser, som vederbörande aldrig gör reda för sig, förrän det är för sent — Idun har därför anmodat advokaten Ruth Stjernstedt att till samtliga bröllopparters tjänst göra en klarläggande utredning i ämnet. På denna första artikel följer forts. och slut i nästa n:r.

TROTS DE STÄNDIGA KLAGOMÅLEN över äktenskapets förfall och den sig alltjämt ökande skilsmässofrekvensen finns det tecken, som tyda på, att äktenskapet i våra dagar upplever en viss renässans. Åtminstone synes det allmänna intresset för och omkring äktenskapets i n g å e n d e vara starkt just nu för tiden. Både dagliga och veckotidningar mata allmänheten med flera brudpar per dag än vad man förr fick sig till livs under månader. Referat över notabla bröllop kunna fylla spalter i en daglig tidning. Notiserna över förlovningar äro långa och rikligen försedda med porträtt. Intet i denna väg tyckes vara för mycket eller trötta eller orsaka övermåttad. Allt tages begärligt emot av en tacksam allmänhet, tydligen spridande ett välkommet skimmer av romantik och sensation över dess grå vardag.

Förberedelserna till ett bröllop äro också lika många och långa som någonsin förr. Under otaliga sömnlösa nätter grubbla både den blivande bruden, hennes moder, hennes väninnor — och den blivande svärmötern icke att förglömma — över viktiga detaljer angående utstyrelsen, bröllophögtidligheterna, bosättningen m. m. sådant. Ska servetterna vara handfällade eller för maskin? Indignerade protester från den blivande brudens moder vid tanken på det senare alternativet. Små desperata försök till emancipation och förenkling från den blivande bruden själv, som redan känner sig digna under alla bestyr och förberedelser. Långa och ivriga diskussioner, i lyckligaste fall slutande med en kompromiss, som i någon mån tillfredsställer alla parter. Och så är det problemet ur världen. Men andra problem dyka ideligen upp och kräva lösning. Ska tärnorna ha blå klänningar eller gula? Indignerade protester mot det senare alternativet från blivande tärnor med blonda lockar. Förtvivlan hos de mörka vid tanken på det första — det blå — alternativet. Ändlösa diskussioner med försök att, även här, nå fram till en för alla parter tillfredsställande kompromiss. I detta fall dock svårare att nå, då brölloppet icke tillstod blandfärger, passande för både blonda och brunetta tärnor.

Nå, så nalkas den stora högtidsdagen obevekligt trots det att tiden inte tyckes

vilja räcka till för alla förberedelser. Man har emellertid mitt under jäktet och de glada bestyren känt, och också en smula tänkt på, att ingäendet av ett äktenskap är en nog så allvarlig sak, medförande vittgående konsekvenser av många slag, bland annat ekonomiska sådana. Men — vi svenskar äro ett ganska romantiskt folk. Mer än de flesta. Vi vilja icke gärna, såsom fransmännen och åtskilliga andra folk, se nyktert och affärsmässigt på en sådan företeelse som den, att två unga varelser i kärlek länka sina öden tillsammans. Därför har vanligen, liksom genom en tyst överenskommelse, dryftandet av de ekonomiska, de förmögenhetsrättsliga konsekvenserna av äktenskapets ingående varit som bannlysta i bröllophuset, och de unga förena oftast sina öden utan att ha en aning om vilka dessa konsekvenser äro.

Nu händer väl dock ibland att, låt oss t. ex. säga den blivande brudens fader — i trots av vad nyss påpekades angående svenskens obenägenhet att se praktiskt, ekonomiskt på livsföreteelserna — känner bekymmer inför de ekonomiska följderna av det blivande äktenskapet. Jag menar nu icke blott inför sådana ekonomiska följder, som kunna ligga i eventuella svårigheter för de unga att reda sig och slå sig fram i världen. Utan inför de följder och verkningar beträffande förmögenhetsordningen makarna emellan, vilka ett äktenskap med nödvändighet för med sig. Han — fadern i vårt exempel — kanske inte har tid eller intresse eller möjligheter att sätta sig närmare in i vilka dessa verkningar äro. Men han tycker sig dunkelt känna eller ha hört, att de av lagen föreskrivna rättsverkningarna av ett äktenskaps ingående inte äro så lyckliga, särskilt inte för hustrun. Och han känner nu måhända, när den avgörande stunden nalkas, ett behov att gripa efter ett remedium häremot, ett allena saliggörande räddningsmedel. Äktenskapsförord! Detta skall säkert, han tycker sig ha hört något dylikt, förebygga många olyckor i framtiden. Äktenskapsförord bör alltså nu skyndsamt göras innan det är för sent, innan bröllopet står. Nu vidtalas dottern. Hon tillrådes att uppsöka advokat för att få förord upprättat. Ja, dottern, den blivande bruden, lever visserligen för tillfället i helt andra sfärer än

de ekonomiska, och hon är säkerligen oftast i hög grad ointresserad av tanken att genom äktenskapsförord söka skydd mot eventuella olämpliga rättsverkningar av äktenskapet. Men, må vara, det kan ju inte skada, tänker hon kanske. Och i många fall går hon därför sin faders önsknings till mötes. Den blivande mannen vill ju heller inte gärna sätta sig emot sådana önsknings, ehuruval han, såväl som fästmän, betraktar denna påkomna idé med äktenskapsförordet som en tämligen onödig formalitet. Och så beställes då tid hos en advokat. Oftast i största fläng någon dag före själva högtidsdagen. Det händer sålunda t. ex., att advokaten en dag får påringning med beställning av tid till kl. 11 dagen därpå. Denna tid kanske inte passar advokaten så alldeles bra. Men något senare på dagen kanske? Omöjligt. Vigseln ska äga rum just i morgon kl. 3 och dessförinnan måste ju formaliteterna med äktenskapsförordet vara uppklarade. Det är då inte omöjligt, att de blivande makarna, vilka just äro i färd med att beställa tid för äktenskapsförords upprättande, nu få den upplysningen av advokaten för det första att det numera, d. v. s. efter den nya giftermålsbalken av 1920, icke är nödvändigt att göra äktenskapsförord före vigseln. Ett sådant förord kan också upprättas när som helst under äktenskapets bestånd. Ehuruval det nog i regel är det säkraste och mest praktiskt, att äktenskapsförordet göres före vigseln. Och för det andra att det icke är så alldeles säkert, att det är det klokaste och lämpligaste just i det föreliggande fallet att upprätta något äktenskapsförord alls. Skulle det inte under alla förhållanden vara lämpligt och klokt att göra äktenskapsförord? säger nu kanske fadern till den blivande bruden. Och nu dyker ett minne upp för honom. Han kommer tydligen ihåg, att han sett en fråga angående äktenskapsförord. Det var »en förlovad», sannolikt en fästmö, som var nog förtänksam och klok att fråga, om det icke var förståndigt att göra äktenskapsförord och hur ett dylikt i så fall skulle upprättas. Och denna, enligt faderns förmenande, ovanligt kloka och förtänksamma fästmö hade fått det svaret, att det absolut var att tillråda

Ill. G. Stierngranat.

(Forts. sid. 1249.)

Begär alltid **Kobb's Thé** och godtag ej något annat om
Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

GUSTAV III SOM

EN KONSTNÄRSSJÄL SOM

Gustav III som barn. Efter målning av J. H. Scheffel.

GUSTAV III HÖR PÅ SÄTT OCH VIS till de tragiska gestalterna i vår historia. Redan genom sin död är han en tragisk gestalt, men han är det i kanske ännu högre grad som människa. Hans öde präglas visserligen inte av den upphöjda tragiken hos hjältarna i de fransk-klassiska dramer, efter vilka han själv formade sitt ideal. Han stupar inte som en av Corneilles hjältar i ädel kamp för det han anser rätt och stort. Han går inte heller under som en av Racines hjältinnor i kampen mellan plikt och passion. Han hade det mindre patetiskt tragiska men kanske i grunden lika gripande ödet att vara en man, som aldrig nådde det han eftersträvat, som startade livet med en barlast av drömmar om hjältelev och hjältebragd, om ära, furstlig framgång och folkets kärlek, men som avvek från sin ledstjärna, i flera fall misslyckades som regent och som blev en ensam och olycklig man. Härtill kommer det som tvivelsutan också är tragiskt: att som enskild människa bli missförstådd av sin omgivning.

Gustav III:s personlighet väckte i hans egen tid ömsom beundran, ömsom hat, i båda fallen beroende på en ensidig inställning till hans personlighet. Och varför ensidig? Helt enkelt därför att hans väsen var för hans samtid så ytterst svåråtkomligt. Psykologisk blick har alltid fattats svenskarna, likaså djupare estetiskt sinne, och vad kunde väl för den genomsnittliga 1700-talssvensken, ännu, även i de högsta kretsarna, oftast grovhuggen och osammansatt, vara mer

repas alltid talet om att Gustav III var »en teaterkung», att han hade »teatervurm», att det inte fanns något »allvar» hos honom o. s. v., och man delar säkert ännu till en viss grad Fredrik Sparres löje över barnet, som spelade komedi — och därtill kvinoroller! — i nattskjortan. Talet om Gustav III:s teatervurm har blivit en av dessa historiska klichéer, som ofta användas för att man skall slippa att tänka själv. Hela synpunkten är enligt min mening lika falsk som Sparres och Scheffers, när de med våld ville kväva den lilla brådmogna kronprinsens lust att deklamera alexandriner. Den bottenar i en felsyn på hela personligheten.

Det finns kanske ingen period i Gustav III:s liv som i fråga om omgivningens brist på förståelse gör ett så vemodigt intryck som barndomen. Om hans barndom veta vi ju numer rätt så mycket tack vare brev, memoarer och dagböcker, bland dessa senare i synnerhet hans uppvaktande kavaller Fredrik Sparres dagbok från åren 1758—1764. Det är denne senare som Nils Erdmann framför allt begagnat sig av för sin bekanta framställning av Gustav III som barn, vilken tillfört oss en hel del nytt och värdefullt stoff för kändedomen om Gustav III:s barndomshistoria.

Vad man i denna kanske framför allt fäst sig vid är de olyckliga politiska förhållanden, under vilka den förflöto, hur den ödesdigra konflikten mellan kungaparet och ständerna kom att kasta sin skugga även in i den kungliga barnkammaren, och hur slitningen mellan Lovisa Ulrika och de av

Fil. mag. Beth Hennings ger i denna artikel en på väsentliga punkter ny syn på Gustav III:s barndomstid och de sporrande karaktärsdrag, som då visade sig och av historici tills dato dömts ganska hårt. Alla, som äro intresserade av vårt lands historia och dess förgrundsfigurer bör hennes strövan att kasta ett nytt ljus över Gustav III:s utveckling ha mycket att ge.

svårfattligt än just det slags väsen, som var Gustav III:s? Hur svårfattligt det var förstår man bäst, när man ser, hur t. o. m. vår egen tids historiker ha svårt att intränga däri. Ej blott samtiden, även eftervärlden har haft svårt att inse, att man aldrig får klaven till Gustav III:s psyke utan att besinna, att han först och sist var en äkta konstnärnatur. Till leda upp-

ständerna utsedda lärarna och uppvaktande kavallererna kom att inverka skadligt på danandet av den uppväxande kronprinsens karaktär. Det är i det sammanhanget man alltid talar om grundläggandet av Gustav III:s bekanta »förställningskonst». Mig förefaller emellertid, som om det mest frappanta i denna barndomshistoria är den kompletta brist på förståelse från omgivningens sida, som kronprinsen blev det olyckliga offret för. Trots tidens växande intresse för barnuppfostran begrep man sig helt enkelt inte det minsta på hans typ, vilken redan i tidigaste barndomen var nog så utpräglad, och därför blev han i nästan allt felbehandlad. Detta gällde i alldeles särskild hög grad tiden närmast efter 1755, d. v. s. hans egentliga goss- och bryningsår. Hur ödesdigert detta måste ha varit är lätt att begripa.

Man trodde, att man hade att göra med ett vanligt svenskt barn, som skulle fostras upp till den tydliga redan på den tiden älskade svenska idealgossen, hurtig, härdig, oöm, utan onödig barlast av vek känslighet, fantasi eller något så dåraktigt som estetiskt intresse. Och i stället hade man faktiskt att göra med en liten egendomlig, subtil gosse av helt och hållet främmande extraktion med en utpräglad intellektuell läggning, därtill med ett glödande konstnärligt intresse i embryo och först och sist en av gamla furstesläkter i arv given, bräcklig, ja man kan väl säga sjuklig kroppskonstitution och ett ytterst känsligt nervsystem. Inte ens kronprinsens så att säga fysiska typ begrep man sig på, fastän den väl borde ha varit relativt enkel att fatta. Hans klenhet, som ofta yttrade sig i trötthet, huvudvärk och mottaglighet för olika sjukdomar, fattade man helt enkelt som klemighet och, vad värre var, förställning. När man inte vill tro, att han verkligen var sjuk, tog man sin tillflykt till tron, att han gjorde sig till. »Förställning» — därmed har Gustav III:s omgivning ofta avspisat det hos honom, som man inte begrep. Undra på att talet om denna förställning blev så ofta upprepat, när t. o. m. hans egna föräldrar delade denna hjärtlösa uppfattning. Fullkomligt upprörande är Sparres berättelse — som naturligtvis går ut på att göra kronprinsen till ett svart får men i stället Sparre ovetande gör alldeles motsatt intryck på läsaren — hur prinsen vid tolv års ålder insjuknar i en av arkiater Bäck konstaterad svår feber, hur denna av föräldrar och uppvaktande avfärdas som pjunk, hur deras majestäter komma in i prinsens rum och bara gräla, hur den stackars pojken bara blir sjukare, hur man gör narr av hans lidande, och hur han i sin ensamhet gråter bittra tårar. När han väl tillfrisknat, vill man »medelst hot av att straffa honom med ris» få honom att erkänna, att hela hans sjukdom var förställning. Av en sådan behandling lär sig ett barn att sluta sig inom sitt skal, gråta sina tårar i tysthet och göra sitt hjärta hårt. Det var tvivelsutan vad den vuxne mannen Gustav III sedermera ofta gjorde — även

"NAJADEN"

Extra kvalitet. Ny för säsongen.

Begär **"NAJADEN"** ansjovis!

Ansjovis i
ostronsås.

KONSTFLITEN

GÖTEBORG, Kyrkogatan 24

Flossamattor och andra mattor

Handvävda, slitstarka.

Broschyr om flossamattor sändes på begäran.

BARN OCH SKOLGOSSE

PÅ TVINGADES MILITÄRDISCIPLIN.

om man också hör talas om våldsamma utbrott av hans smärta vid olika tillfällen — och därför hade världen så mycket lättare att nämna honom okänslig och kall.

Ännu mindre begrep man sig på prinsens lynnesart. Hans livliga, nervösa temperament, som hade behövt naturligt utlopp och att mötas med förståelse, fattade man bara som okynne, som skulle slås ned med våld. Fastän rikt begåvad var han ingen snäll skolgosse; han var ett konstnärstemperament med en ständigt arbetande fantasi, ordnad läsning var honom en plåga och somliga ämnen avskydde han. Här var naturligtvis en obestridlig svårighet att övervinna, ty hans lärare stodo ju i ansvar för att han verkligen skulle lära sig något, men hade man tagit i med mer smidighet, mindre klumpighet och stränghet, hade nog resultatet blivit vida bättre. F. ö. torde det vara ett misstag att Gustav III:s bokliga uppfostran var yttlig och att kunskaperna endast leks in i honom. Detta senare passade nog in på Tessins uppfostringsmetod, men Tessin drog sig ju tämligen snart ifrån sin uppfostrarsyssla, och under sina egentliga gossår tycks Gustav III ha åtnjutit en med rätt mycket allvar bedriven undervisning. Hans bildning var nog ensidig — naturvetenskap kunde han säkert inte så mycket av, och någon fackutbildning i t. ex. det militära yrket hade han ju icke — men hans rent humanistiska kunskaper, speciellt i historia och litteratur, voro omfattande. Den som i gossåren grundligt, ofta med egna kommentarer, studerat Frankrikes stora 1600- och 1700-talsförfattare, gick sannerligen ut i livet med en barlast av bildning och kunskap, som efter den tidens förhållanden ingalunda var föraktlig.

Vad man emellertid minst av allt begrep sig på hos den uppväxande gossen var just hans innersta, det som inte kan kallas med något annat namn än konstnärlidelsen. Ofattligt är varför man alltid nekat att ta på allvar just det hos Gustav III, utan vilket man dock aldrig kan begripa honom och göra honom rättvisa: att han var född till konstnär, och att hans största intresse i livet var konsten. Kanske är det därför att han hade ett konstnärligt intresse, som för en furste inte är *comme-il-faut*, om det nämligen är något annat än ett litet bjintresse, intresset för teatern och skådespelaryrket, kanske därför att man i allmänhet i Sverige har svårt att ta det estetiska kravet på allvar. Upprörande är i alla fall den oförstående hårdhet, med vilken kronprinsens uppvaktning och lärare ville hos honom slå ner den gryende konstnärsdriften, hur man ville med våld utrota, vad man kallade »en lastbar sedvänja». För Sparre blev den lille prinsen, som spelade komedi i nattskjortan, onaturlig och löjeväckande, men då en oförvillad läsare summerar ihop, vad Sparre berättar om hur prinsen spelar teater bakom dörrarna, för att ingen skall se honom och göra narr av honom, hur han vid tretton års ålder flera timmar dagligen spelar teater, sedan han slutat sin läsning, hur han

flyende från rum till rum för att ej tappas till sist gömmer sig i garderoben för att få recitera de klassiska dramernas klingande alexandriner i fred, hur han, pinad av Sparre, erkänner att hans skådespelaråtra är ett fel, och lovar, naturligtvis utan framgång, att lägga band på den, hur han erkänner, att teatern är och förblir hans liv, och hur han tydligen trotsat hån, löje, stryk för att få tillfredsställa denna sin inneboende lust, då växer en annan bild fram, som inte alls har något löjligt över sig, bilden av en brådmogen gosse, som är intensivt inriktad åt ett visst håll, med ett verkligt äkta konstnärligt intresse. Att vilja slå ned detta var att vilja rycka upp med roten själva livsnerven hos honom. För att bota honom från »den lastbara sedvänjan», satte Scheffer, den praktiske ekonomen, i hans hand Rousseaus *Lettre à d'Alembert sur les spectacles*, där Rousseau naturligtvis bryter staven över teatern, eftersom han är en fiende till all intellektuell odling, och där han kallar den en anstalt, i vilken man lär det abnorma, det fula, ja det dåliga, medan naturen för-

Gustav III vid tronbestigningen. Efter porträtt av L. Pasch d. y.

kvävs. Men kronprinsen är motspänstig och tar i brev till Scheffer teatern i försvar. »Komedien kan göra oss dygdigare, i det den avmålar våra fel och väcker avsky för lasten. När man ser den härliga Cinna, måste man bli rörd av Augusti själsadel. Man råkar i extas. Åtminstone skulle jag ha önskat mig vara i samma situation för att kunna handla på samma sätt. Minns ni den sköna strofen, där Augustus vet allt och förlåter allt». Scheffer håller emellertid med Rousseau, han ser teatern ur trängt moralisk kråkvinkelssynpunkt. Antingen kärleken där tecknas väl eller vanställes och förnedras, blir den farlig för ungdomen och hetsar ynglingens fantasi.

Det är typiskt för hur orimligt svårt även i övrigt kloka historiker haft att knäcka Gustav III:s psykologiska gåta, att när Nils Erdmann i sin bok om Gustav III återger det ovannämnda meningsutbytet mellan Scheffer och prinsen, han tillägger: »Vilken har rätt? Båda och ingen.»

I själva verket är det ju solklart, att det är den fjortonårige prinsen som har rätt, Rousseau och Scheffer som ha orätt. Ty fastän också prinsen tycks se teatern ur moralisk synpunkt — vilket ju är felaktigt — så framgår det tydligt av hans ord, att hans inställning till densamma i grunden är en helt annan än de andras och den enda riktiga: han ser teatern estetiskt. Den är en konstform, som i likhet med all annan konst kan hänföra. »Man råkar i extas.» Så talar esteteten men inte den ensidiga moralisten.

De nyss citerade orden av kronprins Gustav varsla om det som skulle bli hans vackeraste insats som regent: hans insats på kulturlivets och speciellt på det konstnärliga livets område. Då man känner till den bristande förståelse, som Gustav III i sin egen skap av estetisk personlighet blev föremål för inte bara som yngling utan också senare som vuxen man, kan man väl förstå, varför den insatsen av många blivit undervärderad.

BETH HENNINGS.

Två dikter.

Av Åke Lind.

Mot stjärnorna.

Å, det är som du går mot stjärnorna,
emot vårarnas rikedom.
Du bär på ett ljus i ditt hjärtas
förborgade helgedom.
Jag själv är ju fattig som sparvarna
och har intet, intet till skänk,
mer än sol ovan vita skyar
och nathimmels tusen blänk.
Jag har bara de spröda visorna
som vemodet fött en minut,
när världen stått stilla och vägen
i värhimmelsblätt tog slut.
Jag vet, att ditt liv, det skall blommande
och rikligt mot stjärnorna gå.
Men det tycks som jag själv får vandra
över vägar, tröstlöst grå.

Romantik.

Här går någon och nynnär i huset.
Stegen höras dovt, försiktigt
mot en kormatta.
Det är i rummet ovanpå.
Skomakarns hem med röda gardiner
och schaggsoffa,
också i rött.

Fru Andersson går och drömmer:

Hon är en stilig grevinnan
och han är en fräsch baron.

Så vill fru Andersson ha det.
Men ack, hon är tjock och däst,
en fattig skomakarfru.

Fru Andersson går och drömmer:

Hon känner en grevlig kyss
på läpparnas röda välvning.

Här går någon och nynnär i huset.
I våningen ovanpå
ligger en bok med namnet
Courths-Mahler i guldtryck på.

Kungsörs

nyheter i bakformar av koppar och aluminium en prydnad för köket.

FÖRFATTARE OCH FÖRFATTARINNO'R

NÅGRA NYA BÖCKER.

Sara Sand: Fabeln om Valentin. Albert Bonniers förlag.

SARA SAND ÄR EN FÖRFATTARINNA med en obestridd stilistisk talang och en ironisk blick på människorna, vilkas svagheter och själsliga lyten hon har förmågan att locka fram i några få, artistiska vändningar. Hennes bok hör ingalunda till de vardagliga företeelserna, men den arabeskartade stilen kan i någon mån verka irriterande. Man har lika mycket författarinnan framför sig som de skapade gestalterna, och det händer att de stundom skymmas bort av hennes lek med ljus och skuggor.

Den lilla korta fabeln om Lauras kärlek till sin vackra halvbror rör sig hela tiden på ytan, men det är onekligen en mycket vacker och graciös fjärlslek, med vingars fladder och blixtrande solreflexer. Författarinnan är spirituellt; hon har sin egen, respektlösa mening om ting och människor, och hon vänder sin ironis vapen mot den standardiserade intellektualismen, representerad av doktor och fru Matt. Det pikanta i Sara Sands romandiktning förenas med ett personligt anslag och en personlig uppfattning.

*

Py Sörman: Adams Revben. Albert Bonniers förlag.

I sin förra bok, »Toto», visade Py Sörman prov på en mindre vanlig originalitet, och även i den nu föreliggande lilla romanen finner man, om icke originalitet, så åtminstone en god språkbehandling och en levande skildringsförmåga. Py Sörmans författarskap räknar i någon mån släktskap med Sara Sands. Båda äro fullständigt befriade från kvinnlig sentimentalitet och de bli heller aldrig banala.

I den senaste boken finns det något journalistiskt snabbt i Py Sörmans uppfattning och replikföring. Hon har förstått att ge den rätta koloriten åt sin lilla nervösa och skiftande Eva, men bakom hennes kvinnycker och överkänsliga temperament står författarinnan själv som tredje person, nyktert iakttagande och analyserande. Boken utmynnar i reflexionen att kvinnans förstfödslo rätt är hennes förmåga att älska och gå upp i kärleken. Det är både storheten och tragiken i den kvinnas öde som fått stå modell till »Adams Revben».

*

Elisabeth Högström-Löfberg: Thomas Lyckhammers döttrar. P. A. Norstedts förlag.

Denna bok närmar sig vad man förr i världen kallade för gammal god familjeläsning, något att ta fram vid aftonlampan, några kvinnoöden att följa, men tyvärr ha både aftonlampan och högläsningen råkat i glömska och blivit ersatta med elektriska lampor och radio. Det milda och värmande skenet är ett minne blott. Författarinnan till föreliggande roman är en god berättare, men berättelsens ström flyter nästan alltför jämn och ledig. Man saknar ibland nerv och temperament. Det synes mig att författarinnan lyckats bäst i de bifigurer hon skildrar, såsom i de prästtyper, vilka förekomma på ett kontraktskonvent. Här

Iduns litteraturannälare författarinnan Gurli Hertzman-Ericson presenterar här några böcker ur höstens bokflod till ledning för Iduns läsarinna.

finns det både udd och humor i karaktärstiken och även i moster Anetta har författarinnan lyckats med en levande gestaltning.

*

Sigfrid Siwertz: Reskamraterna. Albert Bonniers förlag.

Sigfrid Siwertz senaste novellsamling äger samma egenskaper som gjort författarens föregående böcker till en roande, underhållande och instruktiv läsning. Man finner här en gedigen människokunskap, fyllig skildringskonst och en logisk tankeföring som icke låter fantasien sväva alltför fritt. Den första och sista novellen i boken äro de tyngst vägande. I den förra visar författaren hur även en i grund och botten god och hederlig människa genom omständigheterna kan komma snubblande nära brottets gräns, och hur den egna viljan till godhet och rättfärdighet kan bygga upp och ge form åt ett människoöde. Det är med ett levande intresse man följer Oskar Timberg från den stund han springer från korsvägen med de nedblodade sedlarna i sin hand, och till det ögonblick han som stadsfullmäktiges ordförande inviger rådhuset i Grönvikslund. Arbete, klokhet, och duglighet betecknar mellanstadiet. Hade rättvisan haft sin gång skulle Oskar Friberg kunnat hamna i ett fängelse i stället för på en direktörsstol och ett gagnrikt liv hade gått till spillo. Novellen är fylld av den ljusa optimism som man nästan lika sällan finner i böckerna som i livet.

Den senare novellen, efter vilken boken fått sitt namn, skildrar på ett fantasifullt sätt hur en ateist och en kristen påverka varandras åskådning, så att vid berättelsens slut astronomiprofessorn blivit kristen och den katolske prästen ateist.

Novellerna äro alla utformade med Sigfrid Siwertz säkra talang.

*

Eyvind Johnson: Kommentarer till ett stjärnfall. Albert Bonniers förlag.

Eyvind Johnsons författarskap börjar ta allt fastare form och bli mera medvetet personligt. Han hör till de ungdomar som man följt med intresse och som det också blivit något av. Med avseende på materialets utformning och säkerheten i karaktärsteckningen är hans sista bok det mest mogna av hans alster. Han har ett djärvt grepp om sitt ämne och en intensitet i stilen som stundom kan övergå till nervös hets. Meningarna äro ofta abrupta, tvärhuggna och ofullbordade, men det finns en stark puls bakom dem, en lidelsefull ärlighet. Det ligger något suggestivt i det sätt på vilket författaren skildrar grosshandlar Stormdals begynnande galenskap och eggen är stålvass när han ristar in bilden av den kalla, njutningslystna och ego-centriska hustrun.

Även de båda halvbröderna verka över-

tygande, liksom skaparen av »Larssons Lack» och hans vulgära, men hjärtegod Milda. Författarens bok är byggd på studier i mänskligt psyke. Hans livsuppfattning är ofta frän, avklädda inför vår Herre äro människorna inte mycket värda, men samma buttra ärlighet och rättrådighet som utmärker Magnus Lyck återfinns hos författaren själv och den har ingenting med pose att skaffa. Den bär omutlighetens kännetecken.

*

Elswig Thunberg: En ung kvinna och världen. Hugo Gebers förlag.

Knappast något kan vara tacksammare än att skildra barnets gradvisa uppvaknande till den värld som omger det. Men stoffet kan också vara så sprängfyllt av drömmar, reflexioner, förundran och vaga intryck, av inställningen till en miljö som bjuder på många nya och förvirrande moment att det har svårt att inpassas i en konstnärlig och njutbar form. Författarinnan till ifrågavarande lek har haft dessa svårigheter att kämpa med och stoffet har blivit henne övermäktigt. Det har sprängt den konstnärliga formen, och med sin överväldigande mångfald av detaljer blir intrycket av barnets känslvärld alltför töcknigt. Det är som om författarinnan till vilket pris som helst sökt få med så mycket som möjligt ur den brunn hon haft att ösa ur, det har icke förekommit någon som helst sovring, och många av de händelser, vilka måhända för författarinnan själv haft personlig betydelse, äga icke den pregnans att de kunna intressera en vidare läsekrets. Man skulle göra Elswig Thunberg orätt om man icke erkände att hon i sin bok är en ärlig sanningssökare, men när hon från barnet övergår till den unga flickans utveckling gör hon sig skyldig till så mycket känslövammel att läsaren reagerar. Visserligen finns det något extatiskt och överspänt i de flesta flicksjälar under tonåren, men den unga Rénéés oupphörliga och översvinnliga förälskelser väcka till slut leda. Det finns i boken ansatser till god berättarkonst, men de drunkna i känsloutgjutelserna och i ett resultatlöst filosoferande om alla världens ting. Den moderna unga kvinnan på gott och ont väntar alltjämt på sin skildrare.

*

Vera Fridner: Ensam i Söderhavet. Wahlström & Widstrands förlag.

Böcker om levnadsfriska och företagsamma unga flickor, vilka i utlandet taga anställningar som deras utbildning ingalunda berättiga dem till, ha vi på de senare åren blivit riktigt begåvade med ända sedan Vivi Laurent slog ett stort slag med sina kända och trevliga böcker. Efterföljarna ha icke nått upp till hennes friska humor och lustiga människoteckning. I detta avseende utgör icke heller Vera Fridner något undantag och man skulle önskat att detta jagande från plats till plats varit utslutet ur hennes bok. Den innehåller nämligen också en del annat, och från Söderhavsoarna ger författarinnan livfulla och entusiastiska skildringar av naturen. Hon äger då en frisk iakttagelse och en ledig berättartalang.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

R A L L A R T R A M P

av *ASTRID VÅRING*

SENSOMMAR, HÖGBLÅ OCH KLAR-grön och otroligt stilla som på ett kolorerat kort. Sol över den mognande rågen på fälten, där blåklinten stryker fram som en kometsvans av koboltblå stjärnor, fallna bland säden. Skogen börjar sakta mörkna till höstens allvar, men vinterrågen står grön och dagarna äro ännu varma. Runt om i grönskan stå små röda hus och vita hus med gulröda tegeltak och en flaggstång framför gårdsrundeln. Idyllen är nästan för grön och grann och rosenröd och stilla för att verka fullt trovärdig — det är som ett oljetryck av ett ideallandskap, där idel lyckliga och friska människor tänkas bo. Men den har sin realitet i alla fall.

Potatisen — det svenska vinet — blommar och lockar till skörd, och karlen, som går utanför fönstret och plockar upp den, klädd i blå jordfläckad overall, torkar sin ärliga svett ur pannan. Det går tungt att arbeta i hettan, men ändå skiner han som en sol i sitt runda fullmånansikte. Jag misstänker dock, att det inte bara är arbetets glädje, som lyser ur honom utan tanken på allt det myckna goda som kan pressas fram ur potatisen och bli till en månadsranson.

Också han har sitt lilla vita hus, som solen skiner på, den skiner även på bersån med de gröna trädgårdsmöblerna — hans berså — och på allt annat, som också är hans. De femton vinbärsbuskarna i rad ner efter trädgårdsgången, de tio äppelträden bland potatisen, ja, till och med på det lilla uthuset i gårdshörnet med snett tak. Det är märkvärdigt och underbart alltsammans, ty det är hans. Och han har inte så länge haft något eget. Han är en gammal man, som fått trampa långt, innan han fann en stig till sin ålderdoms hem. Han heter Erikson nu, men en gång hette han Tramp-Olle.

Nu har han slutat trampa och tar det med ro. Han slutar snart med potatisen också, han förtar sig inte, det räcker fullt till för den, som är ensam. Förnöjd slår

han sig ner i gröngräset och njuter av det bleka eftersolskenet frampå aftonkröken och betraktar sin lilla vita idyll. Han ser ut som en liten godmodig tomte, där han sitter, en bild av ålderdomens händelselösa frid. Aldrig kan väl han ha upplevat några blodröda livets äventyr?

Men ytan bedrar. Lika vitt och händelsefattigt i det yttre ligger det vita huset där, men bakom dess orörliga kuliss spelas mångt litet mänskligt drama. Längst upp bo sommargästerna, det är ett oroligt folk. De gå och komma, ingen vet när, de bada och ro och bila och flyga och fara och ha ingen ro i sin arma kropp. Och barnen göra, som de stora lära, de springa trappa upp och trappa ner och flaxa ut och flaxa in som yra kycklingar och trappstegen knaka och dörrarna slå och flämta.

En trappa ner bo sömmerskorna. Det är två systrar. Den ena är välfödd och stadig placerad på jorden och har hand om kassan och det sunda förnuftet. Den andra är liten och smal och oförnuftig och har en stor, blå fläck på den vänstra sidan av sitt magra ansikte — det ser ut som om livet givit henne en bastant örfil. Men hon är inte modlös för det, liten och mager och beskäftigt kilar hon ut och kilar hon in och har alltid lika bråttom på väg till alla människor, som behöva en klädtrasa att skyla sitt gamla jag. Ödmjukt tar hon både örfilarna och vänskapsklappar av livet, ler urskuldande mot det och niger i brådskan tre gånger i rad, när hon möter sommargästfrun i trappan.

Både den tjocka och den magra svärma de för samma präst, den enda i världen, och följa honom troget från kyrka till kyrka, när han duplicerar i församlingen. De äro Marta och Maria och var söndag efter gudstjänsten hålla de koncilium kring kaffepannan med alla rättrogna systrar i anden.

Men längst ner i huset, nere i källarens mörker ligger gubbens hushållerska förankrad i värk och plåga och ser ingenting

av allt det sommarfagra som växt upp ovanför hennes huvud. Hon har varit baderska och gnott smutsen av mycket slags folk, men nu finns det ingen, som håller den undan för henne. Hon blir gnatig och ond av att se den gro fast omkring sig och gnatet går ut över gubben. Någon får hon ha att skylla sin förvärkthet och maktlöshet på, allt det livet skänkt henne till lön för snart sextio års släp.

Hon är bottensatsen i bågaren, den mörka punkten i den vita idyllen.

Allt annat klarar gubben upp i huset, men inte henne.

Hon är hans osaliga ande, som inte vill ge honom frid.

Hon ligger där och gnatar och tjarar på gubben, så fort han kommer in från potatisen och solskenet och en vacker dag har han fått nog och söker den enda glömska han vet, i buteljen. Han står där bakom den väl stängda källardörren med en pilsnerflaska för munnen, tills han blir röd i ögonen och glömmar, att han heter Erikson och har hus och hushållerska och alla ägandets bekymmer.

Nå, säg mig en svensk potatisidyll, som inte är en smula färgad av potatisens nektar.

Men gubben dricker rent på tok för mycket, inom honom har ett vilddjur vaknat, som äntligen söver sig till ålderdomens ro. Det är inte mycket kvar nu av den lille fridsamme gubben i gröngräset, skall jag säga. Men utanför stugknuten tycker han, att någon går och ropar hans gamla namn: Tramp-Olle!

Jag kommer, skriker han tillbaka och travar ut ur källaren. Runt huset bara, runt, runt, som om han sökte någon. Till slut glömmar han, varför han gick ut och trampar bara fram på gamla vägar i sina rusiga tankar.

Långt har Tramp-Olle gått i sin dar, långa vägar har han traskat. Ända upp till den höga nordnen, där halva vinterdagen är mörk och träden efter fjällslutningen

Ill. A. Bergman.

(Forts. sid. 1253.)

HALLÅ, FRÖKEN —!

DAMHÄREN, SOM BEHÄRSKAR HELA LANDET — EN TITT
PÅ TELEFONISTERNAS YRKE, SOM SNART
RÄKNAS TILL ETT FÖRGÅNGET

Den "halvautomatiserade" telefonisten i aktion.

DEN LILLA SVARTA LÅDA, SOM står och metallglänser på var familjs skrivbord eller avtecknar sin blänkande fyrkant mot var familjs halltapet och som civilisationen fött och döpt till telefon, är inte blott perspektivöppnare för ägaren till vänner och ovänner, affärer och familjer, utan också, och bokstavligen talat i första rummet, till en värld, som alla anse sig känna till och de flesta inte känna till alls. Det är telefonisternas. Hur den dam, vars uppgift det är att på ett bekvämt sätt förbinda en med yttervärlden, är beskaffad och vilken hennes uppgift är, råder ingen tvekan om inom den telefonerande delen av svenska folket. Hon är ondsint och trött, älskar kaffe och har bristande sinne för matematik, och hennes huvudsyssla är att ge en Västerås när man begär Trelleborg och Förenade Chokladfabrikerna när man begär Norr 3628, att skicka in en herre, som vill ordna en aktieaffär med sin kompanjon, på den linje där man talar med sin fästmo, att klockan elva på kvällen släppa in i ens våning en dam, som via tråden uttrycker sitt missnöje med att man inte hyser någon fröken Lundgren hos sig, att inte vara tillstades när man skall beställa den sista biobiljetten, som man ser glida ut ur luckan, och att inte ha någon bil när klockan är fyra minuter i sex och man bor på Söder och skall vara på chefsmiddag klockan sex på Östermalm.

Denna telefonabonnenternas syn på tjänstgörande damen är ingen svartmålande överdrift, ett faktum är att få ting kunna få svenska folket att så komplett tappa humorn och humöret som telefonen. Och totalt förglömmade, att om de varit stockholmare på 1600-talet så hade de fått trava iväg med en svänglykta i handen på kulerstenarna i snöslasket för att bjuda sina vänner till sig och att det gick det också, få de inför telefonen en plötslig idé att de ha otroligt bråttom. Och i stället för att stillsamt lyfta av luren och på klockan kontrollera de sju sekunder, som telefonisten döljer sig bakom ett obestämbart klirr, och därtill betänka, att det finns sex möjligheter att göra fel på ett sexsiffrigt nummer,

så deklamera de efter en felringning: här har jag nu väntat i en kvart och fått fel åtta gånger, sover fröken eller kallar kaffet eller tror fröken att man har tid att o. s. v. tills etervågorna slå i storm-

svall mot den förmenta synderskans trumhinnor.

Detta var förr och är nu. Men inom en inte alltför avlägsen framtid stå de orättvisa och otåliga inför en verkligt otrevlig situation. Genom stadsdel efter stadsdel gör en liten nyformad telefonapparat sitt segertåg, och så småningom kommer den väl att helt besegra sin primitivare föregångare. Sitt namn har den redan fått, mer kort och expressivt än egentligen prydligt i Akademiens ordlista; den heter petmojen. Petmojen medför den hotfulla konsekvensen att den, som inlåter sig med dess mekanism, helt får stå sitt eget kast. Får han fel nummer har han ingen annan att tala hårt till än sig själv. »Fröken» blir en teknisk detalj på en station, fullkomligt immun för abonnenternas önskningsar och insinuationer. Det blir en svår och nyttigt tid för det svenska telefontemperamentet.

Innan den tiden kommer då telefonfröken blir ett minne blott är hon dock värd en presentation i form av ett äreminne. När man går genom en telefonstation får man en hastig men tillräcklig inblick i ett av det moderna livets fysiskt och psykiskt mest krävande yrken. Det är inte någon skrattretande syssla att gå folket tillhanda per telefon. Och det är nästan tur, för en telefonist har inte många sekunder över till känslöyttringar av något slag under de sju timmar hon är i tjänst per dygn. Alla, som ha sådant arbete att det kräver en spänd

En revolution håller på att blåsa upp på ett av det moderna livets ganska väsentliga områden, telefonens. Inom ungefär fem år kommer i Stockholm och stora delar av landet att införas helautomatiserade telefoner, ett nytt stort framsteg för rationaliseringen. Med denna revolution följer, som med de flesta andra, folkets frigörelse, d. v. s. folket är i detta fall ett 1000-tal telefonister och frigörelsen är deras avskedande. Idun har därför, medan ännu tider är, nu före "avskrotningen" gjort en liten rundblick över detta döende intressanta kvinnoyrke och i samband därmed gjort en liten undersökning om de tvångsentledigade damernas ganska problematiska framtidsmöjligheter.

uppmärksamhet, veta vilken betydelse det har att någon gång, om så blott en minut, få luta sig tillbaka i stolen, låta händerna falla slakt och titta tanklöst i taket eller få sträcka på sig och gå ett varv runt rummet eller stå en stund i ett öppet fönster. Den telefonist som begagnade denna i vanliga fall högst rimliga form av vila under arbetet blevo nog inte långlivad på sin post. Från det hon sjunker ned på stolen i raden av arbetskamrater och hakar på sig den lilla talluren och till det avlösningen knackar henne i ryggen äro hennes ögon, händer och hjärna i febril verksamhet för att fylla uppgiften som sista — och tills vidare nästan viktigaste — länken i det stora systemet. Framför sig har hon ett väggfält, stort som hennes utbredda armar, med ett oräkneligt antal små hål, och nedanför det ett bord med ett vimmel av olikfärgade trådar, slutande i smala tappar. Och medan hundra andra flickor omkring henne tala i siffror och klirra med tappar och trådar skall hon uppfatta en sömnig abonnents suddiga sifferönskan och de många små lampornas blinkningar på väggen och så sticka rätt tråd i rätt hål tills hela väggen är ett nät av gula och blå och bruna trådar. Myten om kaffedrickningen ginge en snabb död till mötes om den vågade sig in i telefonisternas arbetsal; att så mycket som tugga på en bulle vore en nästan övernaturlig

De korta fristunderna i arbetet tillbringas i telefonbolagets trevliga sällsapsrum.

Under brinnande arbetstid.

prestation av en arbetande i detta koncentrerade och systematiserade kaos.

Det vanliga telefonistarbetet kan knappast kallas intressant, det är mekaniskt utan den mekaniska vilan. En del avdelningar inom det stora bullrande huset ha dock en något mer omväxlande arbetsdag eller arbetsnatt. Roligast är kanske att vara placerad på droskstation, där man kommer i en ganska intim kontakt med huvudstadens folk. Och biltelefonisterna utveckla stundom ett formligen rörande nit för att hjälpa sina bedjande kunder, de stirra ivrigt på den stora väggkartan framför sig, där runda mörka punkter markera bilstationer och ljuset i dessa punkter visa att en chaufför där slagit sig till ro för en minut. Telefonisterna veta kanske mer om folks allmänna vanor och ovanor än de flesta; att halv åtta en regnig lördag skall hela Stockholm bort, att om klockan tolv på natten en liten regnskur trummar mot rutorna, så skall hela Stockholm plötsligt fara hem från sina tillställningar och att det inte finns någon gräns för vad människor kan glömma. Advokaten, som skall upp i sitt viktigaste mål, lägger handlingarna kvar i bilen, skådespelaren, som i rasande rampfeber åker till premiären, glömmen rollen-mellanaktströsten i ett bilhorn, handlande frun glömmen handväskan och hembiträdet på väg till skärgårdsbåten glömmen familjens hund. Allt detta skall telefonisten gå på spaning efter, medan i samma sals ena hörn en dam är sysselsatt med att leta rätt på numret till »Karlsson, han har bott någonstans på Söder förut, han heter Arvid i förnamn, eller kanske det var Axel, jag vet inte vart han har flyttat och hans förra nummer var någonting med en rad femmer i...», och i ett tredje hörn en tredje dam åtar sig att agera väckarklocka åt en herre som skall med tåget 4,36 f. m.

Telefonisten är dessutom minst sagt infamt påpassad. Dels står allmänheten på lur med sin kaffemyt, dels sitta i ett av stationens rum ett antal damer, som ha till enda sysselsättning att vad man populärt kallar tjuvlyssna på tjänstgörande och kontrollera om var och en av de otaliga flickorna är hövlig i rösten och snabb i händerna, ordentlig och vaken och effektiv.

Om telefonistyrkets inlärande gäller i hög grad den sats som brukas för att karaktärisera hambo — man skall kunna det förut. Och när nu detta yrke går mot sin förintelse, så kan den som ser yrkets folk i

nu tvingas gnola på. Om man räknar med den procent som gällt vid indragningen på Stockholms först automatiserade station, Kungsholmen, där 40—50 telefonfröknar ersatts med 4, så blir inom cirka 5 år åtminstone ett 1000-tal damer huvilla i yrket. Om en »vanlig» yrkesmänniska plötsligt står arbets- och inkomstlös så söker han sig naturligen över på något område, som är närbesläktat med det han mer eller mindre ofrivilligt lämnat och har papper på att han behärskar. Men ett yrke närbesläktat med att hjälpa allt folket att bekvämt förflytta sig och sina intressen mellan stadsdelar, städer och länder, existerar praktiskt taget inte. Och har telefonisten då gått direkt från läseboken till taltratten utan mellanutbildning i alldagligare kontorsgöra så har hon att börja så gott som från början med vad hon än ämnar företa sig. Därtill kommer, att många av dessa telefonisttjänande halkat över den ur yrkessynpunkt farliga åldersgränsen, 30 år. Och att vid 30 år börja lära sig något komplett nytt för att sedan ta upp konkurrensen med yngre hjärnor och krafter är inte det absolut lustigaste en dam kan se i perspektiv.

Den främsta frågan är alltså, vad telefonbolaget, som i detta fall av tidens vårdslösa framfart tvingats att bli den mekaniskt hjärtlösa arbetsgivaren, kan göra för att färga situationen någon aning i ljusblått för de avskedade, som från yrkets fördelar — i bästa ordinarie telefonistfall närmare 200 kronors lön, fri läkarvård och 16 dagars semester — stå inför en nära framtid med inga fördelar alls. Arbetsgivaren, som redan måste börja utveckla sin ofrivilliga grymhet, har verkligen gjort allt vad man rimligen kunnat begära. De av telefonisterna, som inträtt i tjänst före 1912 — och alltså härdat ut i detta pressande yrke i nära 20 år! — få i möjligaste mån stanna på sina platser. De, som arbetat i bolagets tjänst i 10 år få en gratifikation på 1,000 kronor, en summa, som visserligen hjälper dem att komma över den första arbetslösa tiden och att köpa grundstenen till en

aktion inte dölja sin tillfredsställelse, även om man i ganska dyster ton måste tråga sig: hur ter sig dessa unga och äldre damers framtid när detta deras yrke helt måste eimineras från framtidsplanerna.

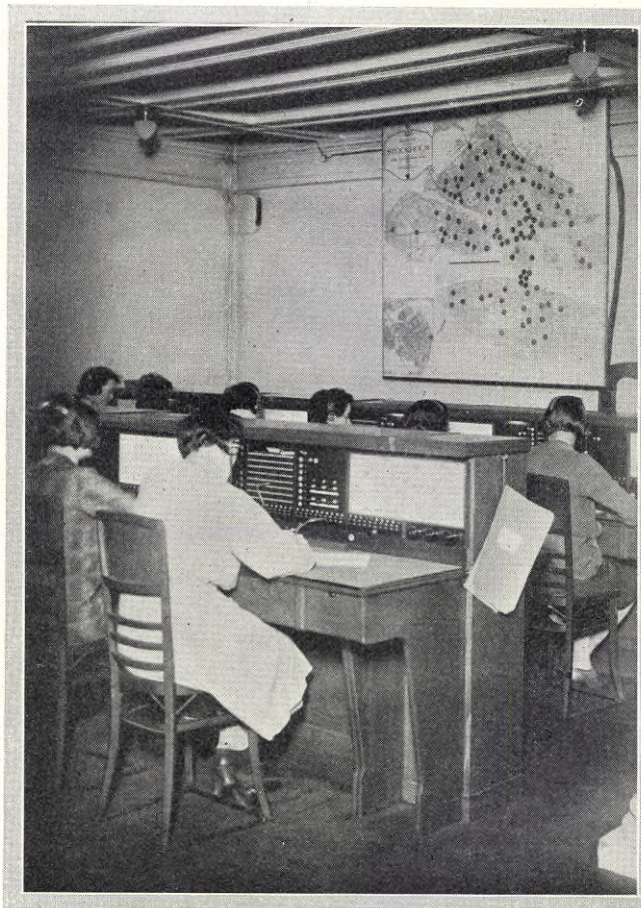
Svaret på den frågan, som de själva och deras initierade överordnade ge, måste med nödvändighet bli en vers i den visa i mollton som största delen av det yrkessökande Sverige just

ny utbildning, men som säkert är större när man ser den i fjärran från telefoniststolen än när man växlar sönder den och börjar sprida den åt många hungriga håll. De styrandes kraftigaste åtgärd kommer dock att bli ansträngningarna att placera ut dessa 1000 stockholmsdamer på eventuella övriga telefonplatser, i privatväxlar och i landsortens växlar. Men ändå kan det bara bli ett fåtal av de tvångslediga som få en säkrad existens på dessa platser och dem inom själva bolaget, som mekaniseringen måst hålla sin kalla järnhand ifrån. Resten får gå ut och slåss med andra vapen. Detta är och kommer väl evigt att bli rationaliseringens avigsida, framsidan är i ljus och glad kulör, baksidan är gråmelerad.

Den nya tidens ganska vanliga kvinnliga arbetsproblem — de gifta damerna contra de ogifta — har dykt upp även på denna front. Ytligt sett måste ju situationen bli svårast för dem, som äro absolut hänvisade till sina egna förvärvsmöjligheter, de ogifta. I realiteten är det kanske ofta tvärtom, så även bland telefonisterna; det måste ju vara betydligt dystrare för en fru med egen liten familj i Stockholm att som enda platsmöjlighet få en anställning i Emmabodas telefonväxel. Och för vem det vara må bland telefonens arbetslösa betyder det en stor ekonomisk förlust att tvingas ut i landsorten på egen hand utan det förbilligande stöd ett föräldrahem utgör. Detta problem — de giftas eventuella främsta plats på avskedslistorna — har telefonbolaget som förklarligt är inte kunnat ta någon ställning till.

Men var dessa telefonister än hamna kunna de i varje fall inte få ett i så hög grad nervslitande och fysiskt-psykiskt påfrestande arbete, som på den tiden de voro telefonens sköterskor under dess barndomstid. Och man vill gärna hoppas att de, när den tiden kommer, skola finna nya verksamhetsfält för sin upptrimmade snabbhet och uppfattningsförmåga — och helst verksamhetsfält där någon gång myten om kaffetären kan bli glad och fridfull verklighet.

BANG.

Där Stockholm beställer bil.

ETT FÖRVRIDET ANSIKTE

AV VERA von KRÆMER.

I MYCKET STORA NÄRBILDER SÅG jag härom kvällen ett par mäns vänskap för varandra. Den ena hade gått till fronten, den andra, som var gift, kom snart efter.

Och dessa bådas återseende var scenen i närbild. De omfamnade varandra, de skratade och de sågo varandra i ögonen, de omfamnade varann igen, deras händer slötos om varandra i ett grepp, som sedan upprepades, då den ena av dem blev skjuten, den andra måste då rycka sin hand ur den dödes hårda handtag, som blev som ett skruvstäd.

För en kvinna var det egendomligt att se det där. Man tänkte, detta är rent, fritt från alla biinflytelser, fritt från drift, fritt från fåfänga, fritt från självupptagenhet, fritt från sensation. Det är en känsla, som står så högt, att den skymmer alla andra känslor, näst den en mor kan ha för sitt barn (inte alltid har). Det var som en uppenbarelse om kärlek, så som man skall ta ordet, inte så som det ordet fått etikett på sig på vårt språk, en ensidig tolkning. Det heter »Kärleken är störst av dem», det är den kärleken den bilden påminde en om. Vänskap mellan män ger ofta den bilden. Och isynnerhet nu. I denna förvirrade tillvaro, då mera laster och drifter än vi någonsin sett öppet omtalas, ropas ut genom tidningarna, kom-

mer denna vänskap till synes, som är en rent manlig egenskap, modig, kärv, munter och uppoffrande. Den är behållningen i Remarques bok, den möter oss nu överallt. Den tycks vara en behållning av kriget. Kriget har således inte varit bara ont, så måste man säga sig, fastän man inte vill och knappt törs säga det.

Och vid sidan av detta höra vi talas om den vanliga kärleken, den mellan man och kvinna.

Den har fått dåliga skildrare.

Från första början måtte den ha fått dåliga skildrare. Vi ha mycket av denna kartläggning av kärleken från Frankrike, alla de berömda författare min generation uppföddes med, skrevo om vad vi bringades att tro var kärleken. Jag minns en fras från Anatole France: »tårar, skrik och bett», och tänkte, med respekt för den prisade mannen, intellektuell och kvinnodyrkande, (en föga granntyckt sådan), den lysande författaren, som för många här hemma var ett mönster: ja, måste det vara så. Om man inte skriker och bits, då älskar man inte.

Och svartsjukan, vilket förhållande! Och otroheten, vilket analyserande. Allt vred sig kring det. Till och med när man skulle skratta, var det sängkammare.

Så kommo dessa skildringar av mäns vänskap. Normalt och hederligt, men ingri-

pande. Man har inför detta en misstanke: är det kanske en befrielse för dem att få vara lugna och fasta och få ge vänskap, fritt från alla kedjor? Fritt från den sensation, som man blivit lärd hör den vanliga kärleken till.

Vad skola unga flickor tänka inför tidningarnas upplysningar om kärlekens sida av livet just nu? Dolkar, sömnmedel, ett borrhande i sensation, en själviskhet utan botten, ty i detta slags gemenskap är jag det behärskande. De unga flickorna torde av detta födas upp med förakt för kärleken, liksom vi föddes upp med en skev bild av den. Kärleken har tydligen inte fått sin skildrare. Den som skall visa, att verklig kärlek inte är tråkig eller »kall», därför att den inte varken gråter och går smygvägar, bits eller slåss. När allt kommer omkring, vet vi envar, att man och kvinna kan älska varandra med samma osjälviska, in i döden fast slutna handtag, samma gemenskap, samma trygga lugn, som följer kraft och djup. Precis samma storhet som i en världskatastrof fick tillfälle att uppbygga oss med bilden av ren vänskap. Kärleken mellan man och kvinna måste snart börja framställas av dem som ha makt att skriva, som den avgörande, för släktet välsignelsebringande vänskap, som är dess rätta ansikte.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Two världar.

Portia, som klagade över att hennes ställning som lärarinna i en svensk medelstor stad isolerade henne från familjeumgänge, har nu fått svar. Det är det andra lägre, fruarna, som framlägga sin ståndpunkt. Det finns tydligen två mycket olika uppfattningar om lärarinnans ställning till familjerna, vilkas barn hon har hand om. Kanske finns det flera ändå. Fru von B. vilkens svar vi först införa, företräder den mera sympatiska uppfattningen. Hon skriver:

Edert inlägg i Idun n:o 41 intresserar mig på grund av att jag har självförsörjande döttrar i Eder ålder och själv intager en ställning i ett större samhälle såsom maka till en av de ledande männen därstädes.

Ni klagar över, att Ni och Edra kamrater ej är inbjudna till familjerna i staden, men är det inte Edert eget fel, eller rättare sagt, tanklöshet, som gjort att Ni ej kommit med? Ni kan ej räkna på att utan vidare bliva inbjuden, om Ni ej gjort en vanlig hövlighetsvisit, ty så strikt och gammaldags är vårt svenska umgängesliv att man fäster sig vid denna i mångas ögon högst oviktiga detalj.

Genom en visit visar en ung flicka, att hon hör till den kategorien som är van vid familjeumgänge från hemmet och fortfarande har behov utav det. Huru många finns det ej, som tycka motsatsen?

Visar Ni på detta enkla och förtjusande sätt Er önskan, så är jag övertygad om, att Ni med glädje blir mottagen i hemmen, i all synnerhet, som Ni ju tycks besitta de s. k. sällskapstalanger. I mitt eget stora hem har jag i många år varit i tillfälle att följa ungdomen, som samlats där, och jag måste erkänna, att det gläder mig, då jag ser denna form av uppmärksamhet.

Fru von B.

Tilläggas bör kanske, att om en ung flicka skall kunna göra visit, måste hon ha fått påstötning av vederbörande för att veta, att hon är välkommen. Så utan vidare kan en ung okänd lärarinna inte stega upp till vare sig borgmästarinnan eller prostinnan eller andra honoratiorens fruar.

Gå in i en klubb!

Varför äro de utestängda? frågar Fru Marianne. Men det förefaller som om hon inte riktigt hade klart för sig var kärnpunkten i Portias fråga ligger. Det är först och främst kontakten med familjer hon efterlyser. Att en lärarinna inte behöver lida brist på nöjen eller att hon inte saknar intressen ligger i sakens natur. Vi lämna Fru Marianne ordet:

Det duger inte nu för tiden att sitta stilla och vänta på att bli bjuden i familjerna på middagar o. d. Nu för tiden ha de flesta familjer så små våningar, att de ej kunna bjuda en massa folk. De stora kalasens tid är förbi. Förr bjöds inte bara några stycken familjer utan så många ungarlar av bägge könen som möjligt. Man hade god plats, gott om mat, många tjänare som passade upp o. s. v. Numera kan man endast ta emot ett begränsat antal gäster i sitt lilla hem, och då blir det vanligtvis några familjer, som sympatisera och hålla ihop och som bjuda varandra på små middagar och supéer några gånger om året. Att då samtidigt bjuda alla lärarinnorna vid stadens flickskola ställer sig nog litet svårt. Att dela på lärarinnorna går ju ej gärna, de som ej blevo bjudna skulle känna sig förbigångna. I de flesta städer vet jag, att det ej är vanligt att bjuda lärarinnorna även om familjerna sätta stort värde på dem som ha hand om deras barn. Naturligtvis finns det undantag, det är ju inte alls någon given regel, att lärarinnorna ej skola bjudas, många husmödrar lösa frågan sålunda att de bjuda lärarinnorna särskilt ett par gånger om året, men det uppskattas tydligen inte alls. Ja, det har ju sina sidor för all del, ty de som dagligen träffas bör ju ibland få tillfälle tala med andra människor, det har Ni alldeles rätt uti.

Men nu för tiden finnes ju massor av trevliga föreningar och klubbar just i våra medelstora städer. Skriv in Er i dylika, det är mitt råd, och sitt ej överksam och bara vänta på bjudningskort. Bara man har vilja, energi och intresse kan man komma långt inom en förening, och där har man ju rika tillfällen att göra bekantskaper. Lärarinnorna här i staden äro mycket med i föreningslivet, och de taga en aktiv del i arbetet inom föreningarna. Saknar Ni dylika föreningar, vilket jag knappt tror, bör Ni lämpligen bilda ett par dylika. Givetvis är Ni ännu för ung att helt och hållet ställa Er i spetsen, men Ni kan

intressera en äldre kamrat för saken, och så kunna Ni hjälpas åt. Bara sitt inte hemma och häng och ha tråkigt, ryck upp Er och sätt igång. Lycka till önskar
Fru Marianne.

Det föraktade arbetet.

Den fråga, som »La Femme» här tar upp till granskning är inte direkt ny, men den är och förblir husmödrarnas käraste diskussionsämne. Det rör sig om hembiträdet, hennes ställning, arbete och behandling. »La Femme» tar fram ämnets skuggsidor och vädjar till les femmes i hela landet att med sina erfarna råd hjälpa varandra och hembiträdena till ett bättre sakernas förhållande. Alla husmödrar, som själva tänkt över ämnet och kommit till något positivt resultat i att förbättra hembiträdets ställning äro välkomna till en diskussion om medel och mål i det ganska explosiva ämnet.

Den, som till äventyrs läser denna överskrift, och till sin läggning är ideell, tänker kanske: »Vilket arbete är väl föraktat! Allt hederligt arbete skänker tillfredsställelse och bör högaktas, och arbetaren är sin lön värd.» Denna syn på arbetet tycks dock ej vara allena rådande.

Mitt skötsamma och prydliga hembiträde kom en dag och sade, att hon mött en ung studerande, som hon ofta träffat på en granngård till vårt sommar-nöje, och denne unge man hade ej hälsat, helt enkelt vänt bort huvudet, ty han var i sällskap med en »fin» flicka. Han ville ej visa, att han kände denna unga flicka, som arbetar i ett hem. Hade hon varit kontors- eller affärsbiträde, hade hon säkerligen befunnits värdig en hälsning.

Det ligger ganska mycket i denna lilla episod, och den som är intresserad av de hemarbetande kvinnornas ställning har f. ö. allt som oftast orsak att bliva förbluffad inför vissa uttryck för det allmänna betraktelsesättet i hithörande frågor. Ordet piga har ju, som vi alla veta, betydelsen av skymf-ord. Jungfru låter något hövligare. Att man därför numera börjat övergå till titeln hembiträde för att dymedelst söka betona likställigheten mellan detta yrkes utövare och andra biträden, är ej en dag för

(Forts. sid. 1250.)

DET BETYDER JUL

GEDEMINSTA ROLIGA HEMGJORDA DJUR

Pingvin av tyg och garn.

NOVEMBER MÅNAD ÄR INNE, DET betyder jul.

Själv har jag gråtit över en bordlöpare i korsstyggn i blått på hardangerväv, ett mycket tätt mönster i renässansstil, där jag inte hade nog erfarenhet att fuska, då det visade sig att de invecklade, rika ornamenten inte stämde precis med rutmönstret. Löparen var emellertid en riktig praktpjäs, det förstår jag nu, det porslinsaktiga i det blå och vita stod emot alla modeskiftningar och mönstret hade klassiska anor. Den var en smula för svår — men det skadar inte att gripa sig an med det som är svårare, säkert har det haft sin nytta. Det svåra är något att bekämpa och resultatet får värde. Att väva gobeläng kan vara svårt, d. v. s. fordrar ihärdighet, långsamt går det alltid. Men det är det »roligaste» som finns. Efter jul börjar jag så gott som alltid med en ny gobeläng! Under mellandagarna i år skall det sättas igång med en bit från Handarbetets Vänner, den skall vävas i blank linnetråd och bara vara »en bit» i största allmänhet att hängas på väggen!

Men skall det bli gåvor åt många till jul, måste man ta till det som går fortare. Och som vuxen nu, kan jag inte sätta en backfisch att gråta över en svår sak eller se henne låta alltsammans ligga. Det är som om man inte orkade med den risken. Vilket inte hindrar, att den yngre skall och vill lära sig det som är mera bestående — i god ro och utan tvång — och att det mera lättgjorda ändå kan fylla ett ändamål.

Det finns småbarn i slakten. Vi stöka över deras saker först. Det finns ett moment häri, som inte får glömmas, nämligen att detta arbete för den som gör det är en av julens bästa förberedelser. Förra julen gjordes åt en baby en filt av vadmal, ööm alltså, och på den syddes i applikation urklippta djur i blå sammet, billig stuv. Den gjorde stor effekt!

I år skall backfischen göra djur av ullgarn.

Tag två pappbitar, 10×20 cm. Skär igenom båda en ränna, 14 cm. lång och 2 cm. bred. Lägg den ena biten på den andra och sätt in en smalare bit emellan de båda

DEN NYTTIGA SIDAN.

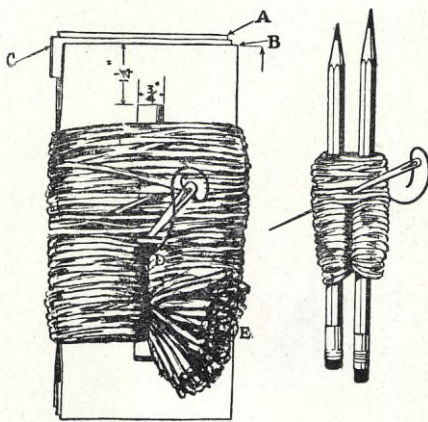

En svan sydd av tyg.

Den nyttiga sidan börjar i god tid syssla med julklappsbekymren och ger några goda förslag för deras avhjälpande.

i vardera övre änden, så att de skiljas åt. Denna pappbit är 10 cm. lång och drygt 2 cm. bred. Nu lindas fyrtrådigt garn runt om den stora dubbla pappen. Det går åt två à fyra stora nystan till ett djur. Garnet skall lindas jämnt, man ser snart hur mycket garn varje djur kräver. Av en pappgrund av de mått som här givits blir ett djur på 20 cm., större kräva mer garn och längre papp.

Då garnet lindats, lägges ett band längs rännan på båda sidor och med en kraftig nål och kinatråd syr man nu om garnet

Fundamentet för djur av lindat garn.

och bandet inne i rännan, så att alla ändar bli omsydda. Stick upp och ned, se bilden. Då detta är gjort, klippes garnet upp vid båda ytterkanterna, precis som då man gör garnbollar. Bilden visar hur en del garn klippts upp och hur nålen sitter i för ett ganska tätt stygn. Så drages pappen ut. Och nu skall djuret modelleras med saxen, alldeles så som en trädgårdsmästare modellerar djur av buxbomträd! Den kompakta garnmassan klipptes i form, huvudet rundas, bakdelen rundas så att på en hund en svansbit kommer utanför. Ben göras av särskilda stycken, man behöver här icke ha papp, utan kan linda garnet om två bly-

En docka lindad av garn.

ertspennor och sy emellan dem. Bandet som syddes med, tjänar till att fästa delar på, man kan t. ex. vilja göra ett särskilt huvud. Ingenting hindrar att djuren bli brokiga, d. v. s. av kulörta garnrester. Dessa djur tåla bra att tvättas, de skakas efteråt och hängas upp att torka.

Pingvinen har näbb av filt och de långa fötterna även av filt. Den vita bringan är gjord av en mindre vit garnlindning, som placeras framför den svarta — i själva verket är pingvinen mörkröd. Inne i garnet fästes pärlor till ögon, och öron gör man av sammetsflikar.

Man kan också sy djur, det finns fodral att köpa, som endast stoppas med glansull. Annars kan man klippa till efter eget huvud — i två delar samt om djuret är tjockt ett magparti dessutom. Vi ha en julgjort en elefant — och där förstår man att det måste finnas en magdel, djuret skall ju inte vara platt. Likaså behöver hjässan på ett större djur ha en särskild rundel. I benen kan ståltråd insättas — detta kan man dock icke göra i garndjuret, där skulle tråden sticka ut. Bästa är att stoppa så hårt, att man slipper metall, som kan riva.

Den vita svanen är gjord av en halvt kasserad luden handduk, den är endast gjord av två delar och fjädrarna äro antydda med svarta stygn. Näbb av filt. Av stora bomullslappar ur lappådan kunna dylika djur göras bra. Det kommer an på vars och ens fantasi och humor, somliga skola hos sig finna stor talang, andra få nöja sig med mera välmenta än karaktäristiska djur. Billiga äro de, man borde alltså göra flera — och hela ens julklappsbestyr åt de minsta är klarat. Dockan är gjord av två grova garnflätor, som bli benen, övre delen av flätgarnet lindas om en pappbit och längs denna lindas vitt garn, som blir på en gång kropp och klänning, huvudet göres av skårt garn, lindat om en mindre bit och näst vid kroppen, armarna äro mindre garnflätor. Flätorna lindas om vid hand- eller fotleder, för att icke gå upp. Gula ändar syddes på till hår och en liten mössa virkades till sist.

CECILIA MED NÅLEN.

V I N T E R N S V Ä R M E

NÅGRA NYA PÄLS-
MODELLER.

Päls i svart persian med uppstående schalkrage och ärmuppslag av grå persian. N. K. Holmén, foto.

En päls för galakvällen — svart breitschwanz med överdådig besäts av hermelin, som bildar krage och de karaktäristiska »ärmpåsarna». N. K. Holmén, foto.

Nerz är ett dyrbart och magnifikt material, som gör en verklig lyxpäls. Hammars Pälssalonger. Wolfenstein, foto.

Svart föl användes alljämt mycket och ses i denna päls med besäts av skunk. Hammars Pälssalonger. Wolfenstein, foto.

Brungrå bisambuk är materialet i denna päls från Paul U. Bergström. Jan de Meyere, foto.

EN DEMOKRATISK FRAMGÅNG

SÄSONGENS PÄLSAR.

Av

Sandra

OM NÅGON SKULE FRÅGA, VAD det finnes för likhet mellan en liljekonvalje och en päls, så skulle man lätt nog komma på att svara, att båda från det att de varit ganska sällsynta företeelser, betingade av en viss årstid, nu förekomma allmänt under så gott som hela året. De äro kanske frodigare under sin naturliga säsong, men de finnas året om.

Den så kallade sommarpälsen hade säkert för en del år sedan åsamkat sin bärarinna enbart löje. Ej ens mycket frusna gamla damer hade, om man föreslagit det, gått med på något för deras självaktning så nedsättande som att ens den kyligaste kväll under sommarmånaderna uppträda i päls. Där om är jag djupt övertygad. På den tiden fanns principer och folk, som voro villiga att offra så gott som vad som helst för dessa. Nu har snart sagt »varje kvinna med självaktning» en sommarpäls. Ja, så förändras tiderna.

För tillfället lämna vi emellertid sommarpälsarna åt sitt öde och ägna oss åt vinterpälsarna, som i högst bokstavlig mening vid detta laget ligga oss varmare om hjärtat.

Pälsarna ha under årens lopp genomgått en i alla möjliga avseenden grundlig demokratisering. Nu, när man kan få en päls till ungefär samma pris som en fin kappa, ha ofantligt många fruor en eller ett par pälsar, och man ser t. o. m. massor av unga flickor iklädda detta plagg. Sådant var förr så gott som okänt. Ja, vem som helst gick överhuvudtaget visst ej omkring i päls. Det ansågs vara ett absolut tecken på ordnade ekonomiska förhållanden på mycket solid grund. Även damer med dessa förutsättningar drogo sig ofta för att inköpa detta härliga vinterplagg av skäl, som vår tid knappast ens längre kan fatta. De tyckte nämligen, att det ej anstod dem att kläda sig med så mycken pretention.

Däremot minns nog också litet var från sin barndom, vilken bestämd skillnad det då gjordes mellan pälsorterna, om de voro avsedda att bäras som foder eller som ytterstoff. Många små djur kunde aldrig ens reflektera på att komma på sidsidan av tillvaron. Det föreföll otänkbart att gå omkring synligt i massor av skinn, hur äkta de än voro, som nu anses förstklassiga och fina. Alla slag imitationer voro också uteslutna, om man strävade efter någon elegans, vore det så av enklaste slag.

Nu måste man i sanningens intresse draga fram som försvar för den tidens födomar på detta område, att beredningen och förmågan att åstadkomma tillfredsställande imitationer sedan dess gått framåt med fullständiga jättesteg. En imitation då och nu kunna ej jämföras, och ett nuvarande skinnsammetsaktiga mjukhet, som stoff betraktat, var okänt.

Pälsar äro plagg mindre underkastade modets skiftningar än kappor och klänningar. Materialet dekreterar dock trots all

Sealbisampäls med besäts av ryskt gråverk. Hammars pälsalonger. Wolfenstein, foto.

Skånsk kudde.

Mönster från Julie Wener.

Kudden är av grön vadmal, försedd med ett rikt broderi av ullgarn i div. färger såsom beige, gråvitt, rostbrunt, grönt gråblått etc. Storlek 60x60 cm. Pris för kudden, uppritad, påbörjad och med material kr. 35:—, Rekvireras genom Iduns Handarbetsavdelning, Stockholm. Sändes mot postförskott.

tillkämpad smidighet i hög grad formen, som är relativt standardiserad, enkel och rak. Modet gör dock vad det förmår och favoriserar det ena året ett pälskinn för att nästa år knappast släppa fram en enda modell därav utan helt sysselsätta sig med en annan sort. Men det behöver man ju ej ta så djupt. De äkta skinnen äro i alla fall så pass fåtaliga, och naturen själv kommer så sällan med nya påhitt, att man i så fall endast har att med tålmod se tiden an, så är stoffet snart högaktuellt igen. De oäkta pälsarna föra ju ingen självständig tillvaro härvidlag och lyda därför under samma lagar som de äkta.

Om man skulle säga, vilken pälsort som i år är modernast, så är det breitschwanz. Den eftersträvade slanka silhuetten kommer därvidlag lättast till sin rätt. Nertz och sealbisam ha en tämligen stabil, fåtalig men utvald kundkrets. Fåtaligheten beror på två egenskaper hos dessa skinsorter, en sympatisk och en mera opopulär. De äro utomordentligt hållbara och synnerligen dyra.

Av vad som här sagts, skulle man möjligen kunna draga den slutsatsen, att alla pälsar nu för tiden ha skinnen utåt. Det vore emellertid felaktigt. Just i år är det kolossalt modernt med tweedulstrar, fodrade med päls. Samma skinn, som bildat fodret, kommer då fram synligt som krag och manschetter. Det säger sig självt, att man nu lika så väl som förr i världen till foder väljer tunna, smidiga skinsorter. På de stora modeuppvisningarna i Paris i höstas visades en del dylika tweedulstrar, där såväl foder som garnityr bestod av pälsimitation i — ullgarn. Någon

sådan har jag ännu ej sett här, och jag tror knappast det skulle slå an. Det får vara mätta med allt här i världen.

En del detaljer på pälsarna växla ganska mycket år från år. Kragarna t. ex. I år ser man liksom på de långa kapporna mycket sjalkragar. På svart persian och sealbisam gärna i ljusare skinsorter. Gråverk på sealbisam är en omtyckt, klädsam och ungdomlig sammansättning. En skinsort, som några år legat tämligen nere, men nu igen dykt upp just på kragarna, är skunken. Den har en air av litet pösigt rikedom. En äkta sealbisampäls med skunkkrage är på något sätt symbolen på en välsituerad och med sig själv och världen belåten Stockholmsfru.

Som rena aftonpälsar ser man utsökta saker i gråverk och hermelin. Deras priser äro ej precis demokratiska. Det är annars förvånande till vilka facila priser man kan komma över nätta och riktigt söta pälsar, t. ex. i bisambuk, gasell, lamm och allt möjligt annat av dessa förr så föraktade skinsorterna.

Nu, när de flesta våningar ha värmeledning, och man således icke behöver gå tjockt påklädd inomhus, är en päls det idealiska ytterplagget vid kylig väderlek.

TWILFIT

Nybrogatan 11 - Tel. 758 53, 758 54.
Nyheter inkomma dagligen.

Stockholms största specialaffär
i KORSETTER, CORSELETTER, UNDERKLADER,
STRUMPOR OCH HANDSKAR

EN KUNGAJAKT PÅ EKOLSUND

Kungen har i dagarna jagat på Ekolsund som gäst hos direktör och fru Carl Kempe, vilka nyligen låtit restaurera det gamla vackra slottet, Gustav III:s kronprins-säte. Ransell, foto.

Det kungliga jaktsällskapet väntar för Ekolsunds slott. I mitten kung Gustaf med t. v. grevinnorna Mirianne Bernadotte och Märtha Wachtmeister och t. h. husets värdinna fru Helfrid Kempe, f. Hammarberg, grevinnan Ebba Bonde och greve Nils Wachtmeister.

Kung Gustaf i en jaktpaus.

Ett kungligt skott.

Grevinnorna Ebba Bonde, f. Wallenberg och Märtha Wachtmeister, f. de Geer och greve di Cartegna på jaktstigen.

Grevinnan Marianne Bernadotte, f. de Geer.

A K T U E L L A S T O D A M E R

OCH AKTUELLA HÄNDELSER I BILD.

Några framstående politiska kvinnor från grannländerna ha gästade Stockholm i dagarna med anledning av Allmänna Valmansförbundets 25-årsjubileum. Här ses ovan fr. v. medlemmarna av Odense Byraad, fröken H. Jensen, medlemmen av Folketinget, Overretssagfører fru M. Malling Hauschultz, stadsfullmäktigeledamoten fröken G. Mundt, samtliga från Danmark, och fru M. Haslund och ordf. i högerkvinnornas landsförbund fröken A. Stang, Norge. K. Wallberg, foto.

Furstinnan AnnMari von Bismarck, f. Tengbom, och hennes lilla dotter Mariann. Efter fotografi taget i dagarna. Hay Wrightson, London, foto.

En reliefmedalj med drottning Victorias bild har nyligen på drottningens beställning utförts av en ung svensk skulptör i Rom, Axel Andersson. Medaljongen är en gåva av drottningen till kungen.

Lady Conan Doyle, maka till Sir Arthur Conan Doyle och hans förnämsta medium sedan 14 år tillbaka, gästade med sin berömda make Stockholm. Sjöström, foto.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

LOUISE LAGERGREN.
Fröken, Stockholm. F. d. musiklärarinna. Dotter till prosten Anders Lagergren o. hans maka, f. Ulff.
80 år den 9 november.

HILMA PAULI.
F. Swedin, Stockholm. Änka efter kanslirådet O. E. Pauli.
80 år den 9 november.

ANN-MARI NILSSON.
Fröken, Malmö. Innehavarinna av en damkonfektionsaffär i Malmö.
75 år den 10 november.

NINA EDLING.
F. Niehoff, Djursholm. F. d. operasångerska. Änka efter ingenjören Gunnar Edling.
75 år den 14 november.

ELIN KYLANDER.
Fröken, Linköping. F. d. telegrafist o. bankkassör. Dotter till prosten fil. d:r A. F. Kylander.
70 år den 6 november.

HILMA TIRÉN.
Fröken, Stockholm. F. d. Sophiasyster.
70 år den 8 november.

MARIA COLLIN.
Fröken, Lund. Skriftställarinna. Dotter till kronolänsmannen Sven Collin o. hans maka, f. Adrian.
65 år den 8 november.

EMMA POSSE.
F. grev. Posse, Vreten. Änka efter godsägaren greve Nils Posse, Vreten.
65 år den 11 november.

GERDA WENDT.
Fröken, Lund. F. d. sparbankskamrer. Dotter till vice häradshövdingen J. G. R. Wendt.
65 år den 13 november.

MÄRTA EKMAN.
F. frih. Sparre, Finspång. Änka efter kyrkoherden Svante Ekman, Risinge.
65 år den 14 november.

RAGNHILD ROSEN-
QUIST.
F. Engström, Kristianstad. Maka till postassistenten Oswald Rosenquist.
60 år den 3 november.

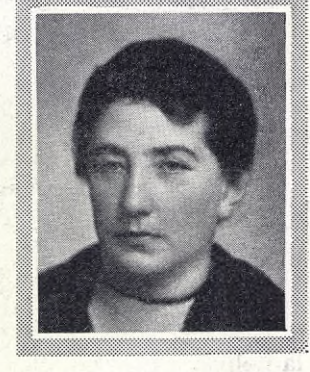
LINA SIEGBAHN.
Fröken, Strålsnäs. Dotter till kyrkoherden S. C. Siegbahn o. hans maka, f. Blomqvist.
60 år den 8 november.

MARIA ÖDLUND.
F. Sjödin, Stockholm. Maka till disponenten J. O. Ödlund, Stockholm.
50 år den 31 oktober.

ELIN LUND.
F. Lindquist, Stockholm. Maka till redaktören Karl Lund, Stockholm.
50 år den 4 november.

MARIE-LOUISE EKE-
LUND.
F. Möller, Malmö. Maka till förste provinsläkaren dr Axel Ekelund, Malmö.
50 år den 8 november.

ANN-SOFIE LARSON.
Fröken, Amål. Postexpeditör. Dotter till byggmästaren J. H. Larson, Amål.
50 år den 10 november.

HANNA HEGARDT †.
F. von Koch, Uppsala. Änka efter vice häradshövdingen A. C. Hegardt, Göteborg.
* 1845, † den 28 oktober.

MARIA STRIDSBERG †.
F. Wahlström, Stockholm. Änka efter läroverksadjunkten fil. dr A. O. Stridsberg.
* 1848, † den 26 oktober.

SIGNE LYBERG †.
F. Lundqvist, Stockholm. Maka till fabrikören Henrik Lyberg, Stockholm.
* 1876, † den 29 oktober.

MAJA LUNDQUIST †.
F. Otterström, Stockholm. Maka till direktören o. civilingenjören Ernst Lundquist.
* 1884, † den 27 oktober.

Rumford små-skorpor.

250 gr. mjöl
3 tsk. Rumford bakpulver
35 gr. socker

½ tsk. stött kardemumma
50 gr. smör eller margarin
1½—2 dcl. mjölk

Beredning: Mjölet blandas med bakpulvret, sockret och den stöta kardemumman. Smöret lägges ovanpå och finfördelas i mjölet med fingertopparna. Mjölken tillsättes litet i sänder, tills degen blir lagom fast. Den bakas därefter ut till små, runda bullar, dessa läggas på smord plåt och gräddas genast i varm ugn. Då bullarna äro färdigräddade, skäras de mitt itu och rostas lätt.

Men kom framförallt ihåg— använd endast Rumford världsberömda bakpulver

Lördagen den 26 oktober sammanvigdes i Oscarskyrkan i Stockholm kaptenen vid Flottan Erik Anderberg och fröken Margaretha Lindahl, dotter till hovkorsnären Arvid Lindahl och hans maka. (Lamm, hovfoto.)

Fru Märta Falke firade den 23 oktober sitt bröllop med underlöjtnanten vid Göta livgarde Birger Falke. Fru Falke är dotter till generalmajoren T. Wahlman och hans maka, f. Nordlöf. (Berghne, foto.)

Bröllop har nyligen firats i Stockholm mellan hovrättsnotarien Gillis Kleberg och fröken Margit Reuter, dotter till framlidne grosshandlaren G. Reuter och hans efterlevande maka, f. Strömmers. (Lamm, hovfoto.)

Sången om den rullande jorden.

(Forts. fr. sid. 1231.)

Själva äro vi klädda i sportdräkter i någon gråbrun färgton. Skodonen få inte vara för tunga och man måste alltid beräkna fotskydd av gummi av något slag t. ex. lätta amerikanska pampuscher, om lertagen äro smutsiga att kliva i. De förvaras i en ryggsäck, som alltid följer oss på expeditionerna. Kort sagt, lerdetektiven ser ut som en vanlig turist och tar in på vanliga, hyggliga hotell, helst intill järnvägsstationen för att så snabbt som möjligt kunna komma med lokaltåg i olika riktningar. Så fort man kommit till hotellet börja forskningarna i handelskalendern under rubriken Ziegelei eller Tuilerie. Sedan studeras lokalkartorna, som köpts i närmaste bokhandel och tidtabellen, efter det att lämpligt ställe utvalts. Man måste starta mycket tidigt på morgonen. Nu börjar det bli spännande. Vad skall man göra för upptäckter?

Nästa akt: i tegelbrukets lerhålor. Finns det varv i lerorna? På vilken punkt kan man lämpligast börja undersökningen? Arbetarna äro idel undran över vårt tilltag, då vi metodiskt börja skära lerväggarna jämna. Intresset blir snart mycket livligt, ibland kommer ägaren själv och erbjuder sina tjänster. Vilja vi ha arbetare till hjälp eller stegar? För det mesta avböja vi detta och gå rationellt fram nedifrån och uppåt eller tvärtom. Man måste själv hantera spaden för att få leran jämnad som man vill och följa varven åt ena eller andra sidan.

Denna förskärning kan jämföras med hyvling, slipning och polering av trä. En ohyvlad plank ser bara grov och ruggig ut, man ser inte ådringarna i träet, men ju bättre den är hyvlad och putsad, dess tydligare kan man studera årsringarna. Inte ens arbetarna själva ha en aning om att leran kan vara så vacker och så regelbun-

I Danderyds kyrka sammanvigdes lördagen den 26 oktober operasångaren Joel Berglund och fröken Gunhild Hallberg, dotter till järnvägstjänstemannen C. A. Hallberg och hans maka. (Larsson, hovfoto.)

det randad som det syns på en finskuren vägg. När vi mätt och fotograferat varven, måste vi lämna resultatet av vår möda åt sitt öde. Snart blir den som den ohyvade plankan igen. Och det är skada. Man kan inte föreställa sig hur vacker i färg en sådan finskuren vägg ter sig. Både specialister och lekmän skulle ha glädje av att se den, och jag skulle önska, att vi kunde färgfotografera den.

Dagen efter en genomarbetning av ett givande lertag om en 6—8—12 meter i höjd från avsats till avsats, är man nog litet mör i ryggen och armarna som efter

Fru Maja Ugander, dotter till f. d. statsrådet, regeringsrådet C. Meurling och hans maka, f. Hedberg, sammanvigdes nyligen i Danderyds kyrka med löjtnanten i Norra Skånska Infanteriregementet Holke Ugander. (Jäger, hovfoto.)

en längre skidfärd. Isynnerhet plågas vi av sommarhettan, som ytterligare koncentreras av värmeutstrålningen från lertagens väggar. Det är nog klokast att sitta stilla på hotellet och bearbeta materialet följande dag. Annars håller man inte ut i längden med strapatserna.

Så talar en forskares hustru, som gripits av samma lidelse för vetenskapen som forskaren själv. »Såsom strängen är för bågen, så är kvinnan ock för mannen.» Isynnerhet i detta sällsynta undantagsfall.

ETH. K.

Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Dirigold tillhör varje med stil och kultur inrett hem. Det vilar en särskild förnämitet över ett bord dukat med DIRIGOLD. DIRIGOLD har sin givna plats, där den goda smaken får råda. Säljes med garanti.

Begär prospekt från
DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)
Försäljning i Stockholm: Birger Jarlsg. 26
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

Till Kerstin Strömberg.

Stockholms musikliv har lidit en svår förlust genom pianisten och musikpedagogen Kerstin Strömbergs, f. Sundbaum, bortgång. Hon var född 1881 och var änka efter operasångaren Frithiof Strömberg. Vid hennes bår skriver en av hennes vänner följande minnesord.

NYSS STOD DU MITT IBLAND OSS fylld av arbetslust, brinnande av verksamhet, alltid i bräschan för nya idéer, som kunde bära ditt arbete framåt. Du hörde inte till dem som segla sin farkost i den lugna viken, du tyckte om bruset av vågorna, du ville vara mitt ute i bränningarnas virvel. Men du höll, trots allt, din utstakade kurs. Du var som trädet på hälleberget som står, trots storm och oväder. Men en gång blev stormen dig för stark, din fasta bark kunde inte skydda dig längre, du orkade inte mera, du blev knäckt. — Vi som stått dig nära veta alla, att du aldrig givit vika för svårigheter, vi veta hur tappert du kämpat din hårda kamp i livet. Du stod i fronten. Du föll på din post. — Tack för trogen vänskap genom åren.
MARTA THAM.

Jag är hennes bästa vän...

(Forts. fr. sid. 1232.)

plomater inte gör ett dugg nytta, utan bara ställer till krig. Och högfärdiga är de, var-enda en. Nå, allt det där sade jag till Andrea — och varför skulle jag inte få säga det, när det faktiskt är sant? Det är inte mindre sant, därför att en bror till henne råkar vara diplomat! Men jag såg mycket väl, att det sårade hennes egenkärlek — och till slut brakade det löst. Hon påstod, att jag talade om saker, som jag inte kände till. Det blev ett gräl, må ni tro! Jag älskar att få ett litet gräl ibland, det friskar upp luften så skönt. Men Andrea låg på soffan, när vi hade slutat, och snyftade i ett kör. Och då var det, som det gick upp för mig, att hon någon gång måste ha varit grymt förälskad i någon diplomat.

Den där skotten? Trodde ni han var kär i henne? Nej, för all del, den saken har jag händelsevis väl reda på, för jag råka-de honom just i London. Nej, Andrea har inte herrtycke. Hon är alldeles för stel och tyst. Jag har verkligen försökt att pigga upp henne en smula. Men vet ni, Andrea är omöjlig! Och ju mer jag bråkar med henne, dess omöjligare blir hon. Nu är hon faktiskt så nervös, att hon låter riktigt tillgjord, när hon talar i min närvaro.

Den där skotten, ja! Jaså, ni trodde, att han slog för Andrea! Ja, om nu det ska kunna kallas att slå för en flicka, att man sitter och hänger timme efter timme i hennes vardagsrum och röker som en skorsten — och moltiger förresten! Så där hade han hållit på en lång tid, när jag kom, men då blev det så småningom fart i spelet. Efter en vecka var han kär

L. 1

KLASSISK SKÖNHET

Redan i det gamla Egypten förstod man att bevara sin hy ungdomlig och fraiche. Skönhetsvården har alltså urgamla traditioner, och dessa måste upprätthållas av var och en som är mån om sitt yttre. Använd vid den dagliga skönhetsvården

GAHNS, UPSALA

Lanoja
Tvål

Skyddar, renar och bevarar hyn

Gahns tvålar äro förstklassiga.

Livförsäkra EDER

i

SVEA

Huvudkontor: Göteborg, V. Hamngatan 3

OBS! BARN- OCH STUDIEFÖRSÄKRINGAR

Ombud på alla större platser.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmar. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, helsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.
Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLUM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:51	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Borttappad

energi är enl. vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter, som skola rensas ut.

Fruksalt-Samarin utför en grundlig in-värtes rengöring, vilket sätter kroppen i god form. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt. Pris pr fl. kr. 2:50.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

BERGS AKTIEBOLAGS NORRKÖPING

BOMULLSVÄVNADER HÖGSTA KVALITET

LÄTTSYDDA SLITSTARKA

till salu hos varje välsorterad
vävnadshandlare

HOTELL ROYAL

Propra rum. Snabb uppsättning.
Östra Larmgatan 8. GÖTEBORG.

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.

i mig, stackars karl. Om Andrea gick och öppnade dörren, när han ringde, hörde jag honom alltid viska: »Är hon ute?» Han frågade minsann inte efter Andrea, om det var jag, som öppnade. Andrea var förresten ovanligt litet till sin fördel i hans sällskap, tyckte jag. Och alltid satt hon och såg på honom med trofasta hundögon. Han kunde sannerligen lätt ha fått den uppfattningen, att hon led av obesvarad kärlek till honom! Som kvinna, och som Andreas vän, ville jag verkligen förhindra att han skulle få en sådan uppfattning. Och när vi råkades ensamma en liten stund, skotten och jag — det var i sista ögonblicket, för det var dagen innan jag skulle resa — så skyndade jag mig att berätta för honom, att hon hade skänkt bort sitt hjärta för tid och evighet till en diplomat. Så den tjänsten hann jag åtminstone göra henne. Tänk, han kom aldrig igen, sedan jag hade rest!

Ja, nu ämnar jag mig till London ett slag i höst igen, och naturligtvis ska jag bo hos Andrea. Ja, jag ska hälsa henne! Å, vad det var roligt att få råka någon, som också är fästad vid Andrea!

E. B.

Äktenskapsförord eller ej?

(Forts. fr. sid. 1233.)

att göra äktenskapsförord ty, sades det, ett sådant »kunde förebygga många olyckor i framtiden». Och därpå hade hon själv antagligen styrt om hela saken och sålunda »skyddat sig mot många olyckor i framtiden». Ja! Är detta nu så alldeles säkert? Innan man försöker ge något svar på den frågan, måste man skilja på två olika slag av äktenskapsförord, vilka kunna och brukas göras vid äktenskaps ingående. De ömse-sidiga och de, som göras blott till den ena partens förmån. Om dessa senare kan man naturligtvis säga, att de alltid torde vara fördelaktiga för den part, till vilkens förmån de göras. Ett dylikt förord är således i regel ägnat att för den parten förebygga olyckor i framtiden. När ett äktenskapsförord göres ensidigt, brukar det vanligtvis vara till hustruns fördel detta sker. Om därför ett par blivande makar bestämt sig för att göra ett dylikt ensidigt förord, behöver man icke så noga pröva och dryfta saken i hela dess vidd med dem för att undersöka, om det, just i deras speciella fall, är en klok och välmotiverad rättshandling de företaga sig. Naturligtvis bör dock mannen ha fullt klart för sig innebörden av den avståelse han gör genom ett dylikt förord.

Ofta är det emellertid icke fråga om ensidigt äktenskapsförord. De blivande makarna resonera i stället som så: skall man göra äktenskapsförord, så bör det göras rättvist och till båda parternas fördel. Men i sådant fall är det visst icke så alldeles säkert, att det är klokt att över huvud taget göra äktenskapsförord. Särskilt kan det hända, att hustrun en gång i framtiden kommer att finna, att äktenskapsförordet långt ifrån att ha förebyggt framtida olyckor för henne, i stället har försatt henne i ett mycket ofördelaktigt ekonomiskt läge i äktenskapet. Hon kommer därför kanske en vacker dag att bittert ångra det en gång så lättsinnigt och oövertänt ingångna äktenskapsförordet. Men — naturligtvis kan det åter i andra fall inträffa, att makar en dag, många och långa år efteråt, ångra att de gifte sig utan att ha genom äktenskapsförord ändrat den lagbestämda förmögenhetsordningen sig emellan. Vilka synpunkter böra då vara

Stärkande och uppbyggande

av en försvagad organism och ett utslitet nervsystem äro de mest karakteristiska egenskaperna hos Phospho-Energon. Detta har sin orsak i Phospho-Energons säregna sammansättning — det är framställt direkt ur hjärn- och nervsubstans och innehåller dessa för organismen och nerverna så nödvändiga grundsubstanser i koncentrerad och lätt assimilerbar form.

Phospho-Energon

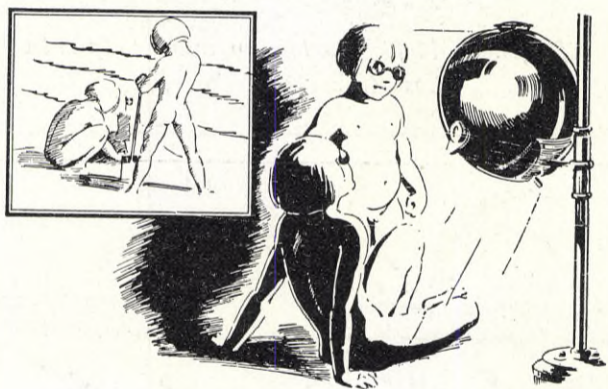
står alltjämt i främsta ledet vid behandlingen av olika svaghetstillstånd, trötthet, andlig och kroppslig överansträngning, allmän svaghet, sömnlöshet.

Vid övervinnandet av nervositet och nervösa svaghetstillstånd har Phospho-Energon givit utomordentligt gynnsamma resultat. Phospho-Energon verkar icke »omedelbart nervlugnande och rogivande» — det sliter och försvagar därför ej nervsystemet — utan Phospho-Energon **stärker** och uppbygger under kurens förlopp hela nervsystemet och återger så småningom nerverna deras naturliga spänstighet och lugn.

Efter influensa eller andra febersjukdomar, operationer, långvarigt, ansträngande tankearbete etc. är Phospho-Energon det rätta medlet för återfående av krafter och arbetsförmåga.

Phospho-Energonpiller — **med järn** för särskilt klena och blodfattiga — fås å alla apotek i glas å 100 och 300 st.

Kontrollant: Professor Thor Ekecrantz.

Ni minnes den härliga sommarsolen

hur gott den gjorde Er, hur den jagade på flykten alla småkrämpor och kom Er att känna full sundhet och livslust. »Den som hade sol hela året om» har Ni nog säkert önskat mer än en gång under grå höstdagar. Vi behöva mera sol än naturen giver oss i vårt solfattiga land — och nu ha vetenskap och teknik skänkt oss den. Tack vare kvartslampan kan var och en tillgodogöra sig de ultravioletta strålarnas hälsobringande verkningar. För barn har behandling med kvartslampa särskilt stor (förebyggande) betydelse — för klena, framförallt rachitiska barn borde dylik behandling vara obligatorisk. I otaliga fall ha härvid de ultravioletta strålarna vänt sjukdom till hälsa.

Det finnes endast en

ORIGINAL-HANAU

— Kvartslampa

Säljes genom elektromedicinska och elektrotekniska affärer.

Begär vår broschyr n:r 18 B, »Ultravioletta strålar».

BERGMAN & BEVING, STOCKHOLM 7.

Krantz

Nervsjuka, blodfattiga!
Ni får en provask REGIPAN gratis!

Vi önska, att envar skulle lära känna och uppskatta detta moderna och berömda näringspreparat, som av läkare varmt förordas vid olika åkommor, såsom svaghet, förtidigt åldrande, konvalescens, åderförkalkning, bleksot etc. Tillskriv oss därför redan i dag och Ni får pr omgående 1 provask Regipan-tabletter samt en intressant bok därom gratis och franko.

Pharmaco-Dietetisk Industri,
 Rensgatan 17 F, Stockholm.

Varje familjeförsörjare
 bör bereda sina efterlevande pension från
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE
 Grundad 1784.

Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid å den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.

STORKYRKOBRINKEN 11. STOCKHOLM.
 Tel. 60 00. Tel. N. 10 00.

Sparta
 SKODON

representera det förnämsta
 som kan framställas
 i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märket **Sparta**
 hos Eder skohandlare,

Dotter

Eleganta o. rättgående. DE BILLIGASTE AV DE BÄTTRE ARMB.-UREN.
 Försilvrade ankarverk, 15 rubiner. Guldbelagda boetter. 10 års garanti, från 35 kr. 14 karats fr. 55 kr. Moderna former o. band. Säljas und. garanti av Urmakare.

NISSENS
 ÄKTA BRÖSTKARAMELLER
 E.T.J. GAMMALT BEPRÖVAT MEDEL

NOT HOSTA, HESHET OCH HALSKATARR
 ENDE TILLVERKARE: A-B NISSENS MANUFACTURING
 NORRÖPING.

Rekvirera julklapparna redan i denna månad

I Ahlén & Holms katalog finner Ni mer än 12.000 olika artiklar till låga priser. Insänd denna kupong i öppet kuvert, frank, med 5 öre, så erhålles katalogen gratis och portofritt.

AHLÉN & HOLM
 STOCKHOLM

Namn:
 Adress: N:r 162.

bestämmande vid avgörandet av frågan, huruvida äktenskapsförord skall upprättas eller ej? Därom i nästa artikel.

RUTH STJERNSTEDT.

Damernas diskussionsklubb.

(Forts. fr. sid. 1240.)

tidig. Kunde vi så, vad viktigare är, ändra det allmänna betraktelsesättet, framför allt männens, därhän, att hemarbetet värderades lika högt som annat arbete, då kanske hembiträdesfrågan och frågan om den kvinnliga konkurrensen på arbetsmarknaden löste sig av sig själva.

Man får sannerligen vara blind för att ej inse, att någonting om möjligt borde göras för att locka kvinnorna tillbaka till hemarbetet. Det är som bekant ingalunda vare sig modernt eller uppskattat att vara en sparsam och försakande moder och husmoder. Nej, man vill ha det yrket som bisyssla till sitt egentliga, utom hemmet. Och de unga flickorna föredraga arbetet i en fabrik eller affär eller vad som helst framför arbetet i ett hem. Att så är fallet märks nogsam, då det gäller att skaffa hembiträde. Det moderna hembiträdet vill helst ha plats i barnlös familj med bekväm våning. Och vem kan egentligen förundra sig häröver, om man vill vara rättvis. Det finnes ju ännu de, som i hemmen ha 13-14 timmars arbetstid och ingen ordnad ledighet, kanske ett fordrande husbondfolk och bortskämda barn att passa upp. Allt tungt, smutsigt och obehagligt arbete kastas på dem, hövligheten är det klen beställt med, och arbetet består i en upprepning av diskning, matlagning och städning åt kanske vårdslösa människor, som ej idas tänka på att bespara den hemarbetande några av hennes tusen och åter tusen steg.

Vad kunna alltså vi husmödrar, som känna till vad hushållsarbetet innebär, göra för att bereda våra hembiträden en dräglig tillvaro och en skyddad och aktad position? Att vi själva i vår tur i många fall behöva komma i åtnjutande av en förändrad syn på vårt kall, må avhandlas en annan gång. Som det nu är ställt, få vi i hemmen ofta nöja oss med okunnig hjälp, som vi få lära upp och ändå betala full lön, ty vi få vara tacksamma att få någon hjälp alls. Varför kan ej hembiträdesyrket anses värdigt en viss utbildningstid och sedan vissa rättigheter och aktning, som kommer andra yrken till del? Medlemmarna i en familj, ej blott husmodern, måste var i sin mån försöka respektera hembiträdets rättigheter till trevnad och frihet, låta den, som gör sig förtjänt därav, känna sig som en aktad och skyddad familjemedlem. Båda parter skulle säkerligen vara betjänade härav. Be-änk hur odrägligt för de husmödrar, som ej kunna reda sig utan hjälp, att få både tacka och betala för en okunnig sådan! Vi ha snart kommit därhän.

Med dessa ord har jag blott velat framhålla en avigsida hos nutiden, vilken är väl värd beaktande, och velat framkalla en diskussion i ett ämne, där alla husmödrar med hemhjälp böra kunna giva inblickar i sina erfarenheter, och genom denna diskussion mellan husmödrarna komma fram till hur man bäst skall kunna åstadkomma att lära männen sätta värde på hemarbetet och få hembiträdena att inse, att deras yrke och ställning är någonting värd.

"La femme."

Folklekar och jazz.

Ett genmäle.

Mot fil. kand. Gustav Näsströms artikel i n:r 43 av Idun har man bett red. införa följande genmäle:

ÄR DET LARVIGT ATT LEKA FOLKLEKAR?
 Jag har fått frågan till skänks av fil. kand. Gustaf Näsström, som i en artikel i denna tidning lagt i munnen på en Turebergsyngling, att ringlekar passar för småtningar men äro en synnerligen larvig företeelse för dem, som kommit upp i ton-åren. Orden äro en förståndigt ynglings, tycker kand. Näsström, och instämmer själv till fullo.

Sedan säger han också att det är klokare att lära pojkar och flickor att dansa jazz "på ett kultiverat sätt".

Jag frågar: Har herr Näsström någon gång givit sig tid att åse en "jazzning" och har herr Näsström någon gång sett en skara ungdomar leka folklekar? Vilket ser larvigast ut?

Jag börjar med jassen. Den skall vara ogement rolig, säger man, men så är den också ganska nöjsam att åse alltifrån nybörjarens enkla kliv till jazzkonstnärens ekvilibristiska manöver. De är de sistnämndas "stil", jag vill orda om en smula.

En kavaljer — man får väl huvudsakligen tillskriiva honom äran av danssättet, ty damen har ju bara att följa efter — rusar iväg som vore han

Rekvirera
Lucks
"REKLAM-ASK"
 med fin
Choklad & Konfekt
 väg. 1/2 kg.
 endast Kr. 2.— st.
 Expedieras till landsorten
 mot postförskott.
PERCY F. LUCK & Co.
 STOCKHOLM.

Bomullsgarn — INGEN —
Domestiker **HUSMODER**
Lärfter **KAN UNDVARA**
Hollands **GEFLE GARN**
 och
Madapolam **SVANENS**
Nainsock **VÄVNADER**
Flaneller
Kulörta
Bomulls-
tyger
Lakansv-
nader m. m.

Åttioårig erfarenhet garanterar varan.

REXOLIN FLYTANDE BONVAX

är det mest lättarbetade samtidigt som det giver den hårdaste och vackraste ytan.

Bonas på vanligt sätt utan apparater och besvär.
 Tag inga efterrapningar utan begär

REXOLIN FLYTANDE BONVAX

HUSMODERNS
Tvättinrättning
 Kungsh. 9499.
 Scheelegat. 13, Sthlm
 Specialite: Tvätt och torkning.
 Exp. endast 2 å 3 dagar. Garanteras inga frätande tvättmedel.
 Extra fin mangling. Billiga priser.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa ställa ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterrapningar!

Brev om tappade kilon

25 jan. 1929.

Ni bedes sända mig 100 Facil-pastiller till en avmagringskur, då jag var mycket nöjd med den föregående kuren för ett års tid sedan. Fru. J. J. Glostrup.

Antwerpen (Belgien) 23/10 28.

Ni bedes sända mig 2 glas med 200 st. Facil-pastiller, så fort som möjligt. Den första dam, jag köpte "Facil" till är mycket belåten, har på de 100 lättat 5½ kg. E. L.

Detta är endast 2 bland de tusentals brev, vi fått mottaga från belåtna föbrukare av Facil-pastiller — från såväl kvinnor som män. Facil kan också göra Eder smärt — utan diet, besvär eller risk av något som helst slag. — Facil fås på alla apotek till kr. 4,00 per 100 pastiller. Bruksanvisning, normalviktstabell och uttalanden från personer, som blivit smärta genom Facil, medfölja varje glas.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.

Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Res
TILL LANDS
TILL SJÖS
med
TIDANS
Unica
RESEFFEKTER

rädd för att komma för sent till tåget, men så plötsligt hejdar han sig som hade han glömt något hemma. Så vänder han och hämtar måhända detta för att på nytt rusa iväg igen.

En annan kliver helt försiktigt omkring på hä-larna och vinkar med fotsulorna, som skulle han vifta adjö åt sin käraste vän.

Så finns det en typ som går omkring och ser ledsen ut och sätter ned fötterna försiktigt, som om han ginge på hal is och vore rädd att den inte höll.

En annan ser ut som om han allvarsamt föresatt sig att ändra sin moatjé till en krocketbåge, men en annan ser ut att vara i fara att knäcka ryggen på sig själv.

En struttar omkring och sparkar sig själv där bak, för att sedan med ett snabbt kast med benet framåt försöka trampa sin flicka på tårna.

En filur försöker genom en massa tvära vändningar och oväntade manöver locka sin partner att göra fel och falla ur takten, vilket inom parentes sagt sällan lyckas — de äro väl tränade.

Det är jazz, det. Det är stil, det. Inte är det larvigt inte. Nej, visst inte, herr Näsström.

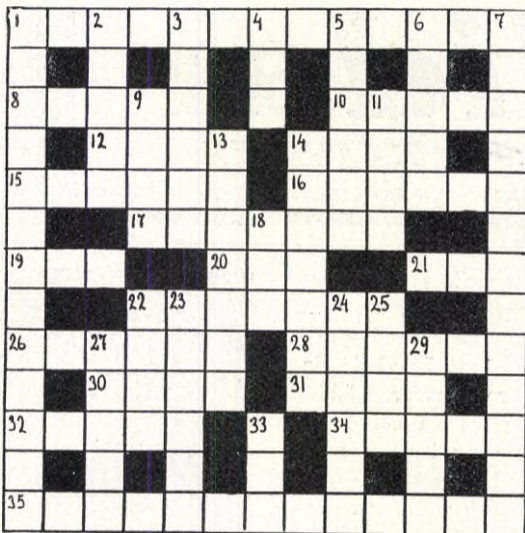
Så var det folklekarna. Där finns inte så många stilar. Jag har för min del aldrig sett mer än en tillämpas samtidigt.

Stilen där är att taktfast och säkert göra vissa inövade rörelser. Fart och kläm tycker åtminstone jag, att det alltid brukar vara över det hela. Men så är det sällan man får se några glämyga och glanspomaderade ungdomar med i leken. Det är kanske det som gör susen.

Det var folklekarna, det. Nog är de bra larviga i alla fall, eller hur, herr Näsström.

TORE G. WÄRENSTAM.

Kryssordstävlan i n:r 45.

Vågräta ord: 1. Finnes i telefonkatalogen. 8. Därifrån glas kommer. 10. Medel för meddelelse. 12. Rolighetsminister. 14. Biflod till Volga och kommun i Västmanland. 15. Bringar mången på fall. 16. Len som sammet. 17. På visst sätt målad. 19. Aktuellt djur. 20. Levde mot slutet av domaretiden. 21. Person med dåliga avsikter. 22. Gör Tartarin från Tarascón. 26. Äro de som leva utan fläck på sin vandel. 28. För barn att sitta i. 30. Rumänisk stad och svit av skrivtecken. 31. Period. 32. Risk till liv och lem för gatuvand-raren under vintern. 34. Bohuslänskommun. 35. För husvilla.

Lodräta ord: 1. Räkade Ottar Vendelkråka bland sina medlemmar. 2. Hörs från klockor. 3. Forntida stat. 4. Kan synas på sjön. 5. Ö i latinet. 6. Kunna ögon göra. 7. Var Engelbrekt. 9. Sydafrikanskt flöde. 11. Sipp. 13. Förstörd. 14. Bruka bagerskor göra. 18. Stad i England. 22. Sångerska som ibland gästar vårt land. 23. Fallissemang. 24. Adelsläkt stad i utdöende. 25. Kaos. 27. Kunna hästar sparka. 29. Blek och utmärglad. 33. Kvinnliga väsen.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt slutet kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 45."

Pulpaperiodontitis

Glöm för all del icke att lägga ned en av de stora Vademecum-Tandcrème-tuberna i resväskan. Man får icke försumma den dagliga tandvården med Vademecum-Tandcrème, ty försummad tandvård kan medföra bl. a. inflammation i tandnerven och rothinnan. Icke blott på framställningen av själva tandcrèmen har all möda nedlagts utan även tuben har tillverkats med särskild omsorg, en icke oväsentlig detalj framförallt på resor.

Marknadens största tub till 1:- krona.

Le med Vita Vackra VADEMECUM-tänder

Ärl. tandläkarebesök
Dagl. tandborstningar
»Lyd hygienens lag —
Vademecum varje dag!»

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 39.
Vågräta ord: 1. Otvungenhet. 9. Ate. 10. Lea. 11. Dadaism. 12. Tron. 14. Apel. 16. Tor. 17. Lök. 20. Ana. 21. F. d. 22. Mögel. 23. Hg. 24. Äng. 26. Tax. 27. Hes. 28. Rank. 30. Vätö. 31. Erövrat. 34. Jus. 35. Öst. 36. Gassa. 37. Realt.
Lodräta ord: 1. Orättfärdig. 2.

Vador. 3. Utan. 4. Utan. 4. Ned. 5. Eli. 6. Nesa. 7. Hampa. 8. Taklagsölet. 13. Rodna. 15. Enhet. 17. Löt. 18. Öga. 19. Kex. 25. Gnejs. 27. Hätta. 29. Krus. 30. Vase. 32. Ösa. 33. Rör.
Fru Greta Boström, Örnsköldsvik, och fröken Gunvor Ringius, Aschebergsgatan 21, Göteborg, vinna prisen. Vardera får 13 kronor.

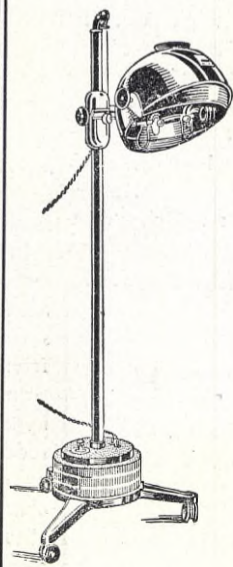
Sol är hälsa

En under den mörka årstiden nödvändig ersättning för solljuset erbjuder kvartslampan med sin rikedom på ultraviolettera strålar.

Använd vid kvartslampsbehandling för Eder och Edra barn endast den äkta lampan original HANAU.

Lamporna levereras frakt- och emballagefritt över hela Sverige.

Vi verkställa även inkoppling på alla platser där vi hava filialer eller eljest äro representerade.

Kvartslampa Original Hanau

ASEA

KLARABERGSGATAN 21 - STOCKHOLM
Göteborg, Malmö, Norrköping, Jönköping,
Sundsvall, Umeå, Luleå, Östersund.

Elsa Carlson och Georg Blickingberg i Lorensbergsteaterns senaste nyhet "Topaze", som gjort stor succès och som snart kommer till Stockholm.

*

"Sitt hjärtas herre" på Dramatiska teatern av "Graven under triumfbågens" författare Paul Raynal är ett stycke så pass mycket fransk litteratur och fransk kärleksdeklamation att det svårigen låter sig omplanteras på svensk scen anno 1929, låt vara i funktionalistisk miljö. Men annars har inte pjäsen mycket med vår tid att skaffa och det blir lite tröttsamt i längden att höra två herrar — tydligen utan någon borgerlig sysselsättning, fastän den ene av dem alltid skildras som särskilt stor och beundransvärd — och en skön hertiginna i de subtilaste liknelser och pretiösaste fraser analysera kärleken i allmänhet och sina känslor i synnerhet. Dramats onekligen intressanta och djupt tragiska konflikt alldeles drunknar i detta ordsvall och denna konstlade miljö. Man sitter kall inför tragiken och är knappast road åt spiritualiteten, någon gång faller man i beundran för den formfulländade retoriken och en gång rycks man upp och med i den överraskande logiken; det är när den "store" mannen, nära att bli snärjd av hertiginnan, tar sig samman, avslöjar hennes bedrägeri mot hans bästa vän, som hon lovat sin kärlek, och tvingar henne att hålla sitt löfte till denne — en intensiv och ädelt utformad scen.

Många svåra, outgrundliga och lösliga kvinnoroller har Tora Teje fått på sin lott under den

Gabriel Alw och Alf Sjöberg i "Sitt hjärtas herre". Almqvist & Preinitz, foto.

nya regimen och hertiginnan Aline de Rege i "Sitt hjärtas herre" hör icke till de minst gåtfulla. Men Tora Teje ger den hela sitt skiftande spel, man fascineras, även om man ingenting begriper. Och så är hon praktfull, praktfullare än någonsin, att se. Och praktfullt klädd. Det står en doft av

stor, farlig mystik kring henne, hon är la grande amoreuse, men Tora Teje är större skådespelerska än rollen ändå är värd. Gabriel Alw gör sin erfarne ädling med behaglig cynism och i den stora scenen visar han en spänd kraft, som griper helt. Alf Sjöberg hade fått en vansklig roll på sin lott och den begåvade skådespelaren gick inte i land med den; ibland blevo hans deklamationer enbart löjliga. Märta Ekström lät i första akten höra ett vemodigt ackord från brustna strängar, en blond och lite tung parisiska.

Och lite tungt parisisk var hela denna kväll. E. N.

*

"Skiljas", Blancheteaterns senaste stycke har till författare *Clemence Dane*, som man känner från teaterns framförande av hennes stycke *Livets gång*. "Skiljas" är fullt av tendens, det riktades 1921 mot de engelska äktenskapslagarna, som då voro föremål för våldsam diskussion. De förslag till friare skilsmäsoformer som då framlades, tänkas i stycket genomförda och den generation, som föddes under världskriget är nu vuxen. Skilsmässa från en som obotligt förklarad sinnessjuk har alltså blivit tillåten och om problemet om den obotlige, som blivit frisk mot all förmodan och kommer hem för att fortsätta livet, där det för honom slutade, rör sig

Uno Henning och Ester Roeck-Hansen i "Skiljas" på Blancheteatern.

konflikten i stycket. Tesen skadar inte dess liv, det är en rent mänsklig konflikt om en hustru, som aldrig älskat sin man. Han blir sinnessjuk och efter många år låter hon skilja sig och står i begrepp att gifta sig med en annan, då mannen återvänder frisk och begär att fortsätta äktenskapet. Den vuxna dottern har också funnit sin lycka. Men det är hon och icke modern, som offerar sig och stannar hos fadern. Hon är en stark klok modern flicka, som ser livet i ögonen och känner sitt ansvar. Dessutom är hon skrämdd för de arvsfaktorer hon skulle kunna föra vidare i släkten.

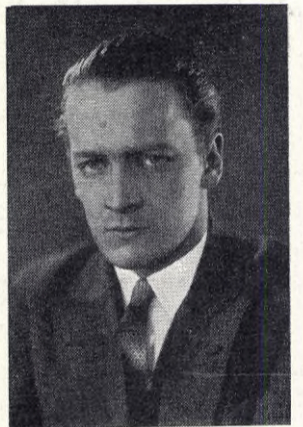
Det var först och främst Uno Henning, som intresserade med sin framställning av den botade sinnessjuka. Hans prestation var

mycket stark, det obalanserade, de plötsliga utbrotten, de tvära övergångarna från raseri till lugn, allt hade han funnit det riktiga uttrycket för. Fru Roeck-Hansen hade varierat en av sina präktiga flicktyper. Fru Elsa Baude som den sinnessjukes maka kunde ha varit än hjälplösare, eftersom det uttryckligen sägs av hela hennes omgivning att hon är som ett litet barn. Men hon har en värdad diktion och ett uttrycksfullt ansikte. Herr Riégo, som hennes älskade var alltför stereotyp. Per Axel Branner kan konstnären att spela ung man och gav en sådan typ även nu. Av de övriga birollerna gjorde fru Concordia Selnader en gammal bitter fröken med övertygelse, men rollen är något entonig, herr Natorp hade en bra mask som läkare prövad av åren, men herr Arvedsons kyrkoherde borde ha undvikit buktalet, som skulle föreställa salvelsefulla tonfall.

Publiken var intresserad och gav entusiastiska uttryck åt sin glädje att återse Uno Henning.

Eth. K.

*

Alf Sjöberg, regissör för "Den starkaste". Almqvist & Preinitz, foto.

"Den starkaste" var det mest glädjande av svensk filmfabrikation, som gått över en duk sedan Sjöström blev Seastrom. Inte monumental — filmens senaste älska-

Utomordentligt verksamt

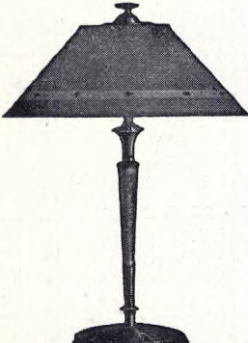
säger "The Medical Review", London.

"Phyllosan är ett utomordentligt verksamt läkemedel, pålitligt, verkar snabbt."

Phyllosan framställes av växternas bladgröna enligt föreskrift av med. d:r E. Bürgi, professor i farmakologi vid universitetet i Bern. Bladgrönan verkar stärkande på kroppens celler — är verksammare än järn och har ej dess biverkningar. Bladgrönan är medlet vid åderförkalkning, högt blodtryck, blodbrist och allmän klenhet.

På alla apotek — kr. 4:85 för 100 tabletter, kr. 14:65 för 360 tabletter — erhålles det kraftigt stimulerande läkemedlet.

PHYLLOSAN

**Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas**

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

de adjektiv — men utan någon skelande utlandsblick med baktanke att göra effekt på främlingar av ett hastigare kynne. Just därför kommer den att göra effekt. Genom de storslagna scenerierna av ishavets vidd och fjordsträndernas vemodiga sommargrönska, fångade utan tillgjord kamera-konst, genom den sakliga och konstnärligt redbara regin, som inte snor på i amerikatakt utan låter sensationerna driva mot utbrotten långsamt och hotfullt som isflaken mot sammanstötning, genom spelet, som med trygg tillförlitlighet fyllde den alls inte märkliga historiens krav. Det var något svenskt och stadigt och handfast över hela filmen som glädde ens farströtta öga.

Filmens främsta namn är den unge regissören, Alf Sjöberg, som tycks förstå vad filmkonst är och bör vara och inte missade märkbart på någon punkt. Närmast efter honom i gediget kunnande kommer Hjalmar Peters gamle mossbelupne och rakryggat arg-sinte skeppare och så i en jämn rad Bengt Djurbergs välväxte kraftkarl, Anders Henrikssons avvisade och därutav något lömske friare och Gun Holmquists modererat elegiska skeppardotter.

Köp svensk vara, det är: gå och se "Den starkaste".

Miss Bio.

*

För att använda ett kanske mindre passande skämt om en allvarlig sak: de som läto filmen "Krigets verkliga ansikte" rulla över Auditoriums duk begingo det stora felet att använda den kända Grönköpingska satsen "reflektionerna göra varandra". Med omväxlande sarkastiska och docerande texter gjorde filmen publikens reflektioner i sället för att låta publiken göra dem själv. Det är ett stort fel när det gäller en sak, som bör vara gripande och skakande. Som det nu var erfor man efter en stund en opassande lust att bitvis och så smått mucka emot textutläggningarna av detta tema som bort göra en tyst och tankfull. Avsky mot kriget har "konstruerade" krigsfilmer och krigsdramatik väckt i betydligt högre grad än denna. Vad den starkast gav var en stämning av den regnets och smutsens grå tröstlöshet som var fonden till krigets skrämmande skådespel.

Miss Bio.

*

Efter en timmes tålig väntan kommo smugglarna i "Smugglarbruden", men bruden kom inte alls och tack snälla tillverkarna för det. Hur stora vuxna relativt vettiga människor kunna förtjäna sitt dagliga bröd — och inte enkla rågbullar utan rena kaffebröt — på att sätta ihop smugglarbruden och annat i hennes hemska stil övergår mina enkla fattningssåvor. Att de bara idas, idas försöka få fason på en så billig historia. Charmörens intelligens, hjältinnans skönhet, handlingens tråd och filmens allmänna rygg-

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème

— skänker skydd och skönhet —

Renar fullständigt hudens porer, verkar livgivande och föryngrande på hudens celler, ger huden ett för ögat osynligt skydd samt förlämnar hyn den matta vackra tein alla önska sig.

Förtrollande

teint — klar, vacker hy — framkallar F. Pauli's äkta Liljemjolk Crème åt var och en som regelbundet använder den. Den är även ett överlägset skydd för hyn under höstens skarpa väderleksväxlingar.

Skär etikett, lätt — för bruk under dagen.

Blå etikett, fet — för hudens rengöring och som nattcrème.

Vägen till mannens

heter god mat. Vägen till god mat heter omsorg vid tillagningen men också noggrannhet vid inköpen. Allt måste vara riktigt gott. Det är därför så många husmödrar använda Runa — det fina, smörblandade margarinet. Det är gott på bordet, och vid matlagning och bak är det både drygt och fint.

Säljes endast i de privata affärerna.

RUNA

HÖGSTA MÄRKET SMÖRBLANDAT MARGARIN.

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

rad efterlysas. Hittelön utlovas ej, eventuelle upphittaren torde behålla skräpet.

Miss Bio.

*

"Flykten till Yedo" borde bli skolfilm. D. v. s. det borde den inte, för då går väl ingen unge och ser den och det vore synd. Ur ren bildningssynpunkt är det en förlust att inte göra sig den lilla inblick i japanska förhållanden och japansk mentalitet som denna film ger. Man får mer av det levande Japan ur den än ur den tjockaste geografi. Ur andra synpunkter, de rent konstnärliga, är filmen nästan omöjlig att bedöma, den har i handling, regi och spel inte många beröringspunkter med den vita världens filmbegrepp. Just därför var den intressant, att se vad en japansk regissör menar med dramatisk konst och hur en japansk skådespelare behandlar sin roll var verkligt uppfreskande. Filmens unga par var för övrigt även efter våra begrepp ganska bedärande med något resignerat orörligt och ändå vekt i mimiken. Och den livssyn och framför allt syn på etiken som handlingen blottade var ganska lärorik. Det hela var välgörande långt från U. S. A.

Miss Bio.

*

Världskrigets fador rullas i dessa dagar upp på alla fronter: i litteraturen, på scenen och nu senast på vita duken. Det är tyskarna som på grundvalen av tillgängligt material från den stora ofreden utarbetat en sevärd film — på svenska kallad "Världen i brand" — skildrande det första skedet med arméernas mobilisering och utryckning samt de första fältslagen på väst- och ostfronterna. Den utmärkta grafiska framställningen av truppers gång höjer intresset, och de många uppskakande detaljbilderna äro den bästa fredspredikan, som kan givas. Filmen föregicks av en skildring från dåtidens Sverige med mobilisering, paltbröds-köer och B. K:s sura ved.

Mr. Bio.

Rallartramp.

(Forts. fr. sid. 1240.)

krampa ihop som av rädsla för ensamheten och kylan. Många mil gick han, innan han kom dit, genom vita sovande skogar, där gårdarna ropade tittut på milen till varann, men också efter breda, bördiga tätt bebyggda äldvalar, där älven låg som en liten blank silverkedja långt nere bland gruset och över stora, vida slätter med en stad och en kyrka i sin mitt. Och överallt, där han gått fram med sina kamrater, har en väg växt fram, en stålkantad väg igenom ödemarker och instängd ensamhet ut till odlad bygds fria sikt. En kulturens tålmodige bärare har Tramp-Olle varit, där han lunkat fram med dynamit och

spett och järnvägsräls. Men allt kulturens dyg har han väl också bragt med sig, han som de andra. Ty Tramp-Olle har varit rallare och byggt järnvägar i Norrlands obygd.

Nu har han slutligen slagit sig till ro och skall sitta stilla och ha det bra. Men det gamla rallar-trampet sitter i, den gamla oron i benen, som alltid varit på väg till något nytt. Det är så svårt ibland att sitta där och bara se detsamma, om det också är ens egen ägandes idyll. Man blir så sur och gisten till slut av att ha det bra och äga — man får ett vitt hus visserligen, en egen skuta på livets hav, men det har kanske lik i lasten. Det är något, som ligger på hatten och gnatar och gnager. Man ser på det dag efter dag och är nöjd, på det hela taget, men så minns man plötsligt det man inte borde minnas. Och då får man ut och trampa igen för att finna sig till rätta.

Runt huset, runt, runt trampar han på väg efter ett minne, som skymtar fram om hörnet och åter försvinner, innan han riktigt får tag på det. Mycket svårt har han varit med om i sin ungdoms dar, det har inte alltid varit gröna idyller! Det har varit slit och släp i arbetet och mångmila vägar att gå, när det tagit slut ibland. Han minns en vinter, då han fick vandra sextio mil i vinterkylan med bara tjugu kronor på fickan. Ja, han hade en sparkstötting med, men den sålde han i en gård för en smörgås. Men fram kom man till slut och alltid blev det någon råd.

Nej, det är inte det minnet, som plågar honom, det är något annat. Något, som tar lugnet från honom, något, som gör, att han inte riktigt kan slå sig till ro med sitt utan har fått sitt syndastraff där nere i källarens dolda mörker under allt det vita. Ty hushållerskan med sitt gnat och tjat är bara samvetet i hans hus, som skall påminna honom om att han är dödlig och har sitt att sona han med. Om han bara kunde komma på vad det var — han har ju inte varit Guds bästa barn alljämt; men så farligt kan det väl inte vara?

Tramp-Olle, säger åter en röst och narrar honom runt huset igen, runt potatislandet och de femton vinbärsbuskarna, runt bersån med den gröna soffan och alla äppelträden, runt, runt som en fången björn i en osynlig bur.

Till slut orkar han inte mer, utan slår sig åter ner i gräset med en hjälplös och förbryllad min. Han vet sig ingen levandes råd med sig själv och sin oro.

Då kommer sommargästfrun förbi och han får en idé. Hon är

från de där trakterna norrut, där så mycket hänt i hans tid, hon är rent av från den stad, där järnvägen tog slut den gången. Hon kanske kan ha ett svar på det som ropar och frågar i hans själ och inte ger honom lugn.

Han kommer inte genast fram till det, tror någon det. Nej, han trampar och kliver omkring litet här och var i sina minnen från hundår och glada ungdomsdagar. Han har visst inte något särskilt att fråga om. Men till slut bryter det fram ändå:

Inte kände hon väl händelsevis när i sin stad, som hette Jenny?

— Jenny — vilken Jenny? Som om det någonsin funnits mer än en Jenny — han har bara en mållös förvåning till svar. Men till slut har han hämtat sig så pass, att han kan förklara:

— Hon som passade opp på oss, vet ja.

— Nämen, snälla Erikson, hon är väl gift eller död, vad vet jag, det var före min tid.

— Snälla mej hit å dit, tror hon inte ja vet någe ja me! Jenny hette hon å därmed basta och dom sa sen, att hon gjort av me

barnet sitt — hon fick fyra år, sa

dom, de va strängare på den tiden. Men nog lever hon väl än? — Ja, hur i alla dar ska ja kunna veta de —

— Nä, va vet folk egentligen nu för tiden trots bilar å radio å skräp, vet dom någe om de som ä lifsens salighet å plåga? Fast nog var väl fyra år bra mycke, nog fick hon för sitt, stackare, fast hon va mej otrogen å vi va fyra, som svor ifrån oss! Men vacker som ett vittertroll va hon, det spöket, å lika utan sanning — ja har porträtt på na i chiffonjen. Å nog hade ja väl tagi na me mej, om hon inte ställt sej så illa. Men fyra stycken va väl bra starkt, å då kunde en väl inte annat än svära! Men hon kunde ju inte svära, hon stackare, utan fick ta det som det kom, å så gick hon å bar sej åt som hon gjorde. Svart i hjärtat som i kalufsen sin va hon väl det stycket! De ä trettio år sen nu, men nog lever hon väl, Jenny?

— De vet ja inte, snälla Erikson!

— Nä, hon vet väl inte de, men dom sa, att hon hängt sej på en vind, sen hon väl kom ut. De va väl lögn förstås, nog å de illa nog

ibland, men inte tusan hänger man sej! Så hon lever nog, Jenny.

Slö, ängslig och förtvivlad hänger hans rusiga blick vid sommarfruns ansikte som om hon kunnat ge en lösning på hans livs hemliga gåta, gåtan om Jenny, som han for ifrån med de andra och som gjorde av med sig och barnet. Men ingen lösning tycktes vara att vänta där heller, förtvivlad stiger han upp och återtar sitt rastlösa tramp runt huset, runt äpplena och potatislandet, runt hela sin ålderdoms gröna och vita idyll!

Dagen därpå är allt sig likt igen. Erikson är nykter om än en smula vresig och står där så lugn och gräver upp sin potatis som om ingenting hänt. Sommar-gästerna flyga ut och in och den lilla magra sommerskan ler och niger i nervös och välvillig brådska mot hela världen, men nere i källarens ensamhet ligger den sjuka glömd med sin plåga.

Men henne är det ingen som ser, fåglarna sjunga, barnen kvittera och var och en tänker på sig själv.

Bara sommarfrun har fått annat att tänka på, hon har genomskådat det vita husets idyll och fått syn på spöket i garderoben. Kanske, tänker hon, har varje litet vitt och rött hus i sensommar-grönskan sitt svarta minne i hjärtat, som tar ron och friheten från dem, som bo därinne, fast allt ser så pyntat och stilla ut utifrån. Man skall inte tro för mycket på

gröna idyller — men varför inte ändå måla sitt hus vitt och sitt tak rött och sätta flaggstång framför rundeln på gården och vända sin vackraste sida mot världen?

Vad hon för övrigt skall tänka om de halva bekännelser hon hört, är ju ej så gott att veta, rallare som sjömän kunna konsten att skarva. Men mycket ont av både levande och döda hinner man ju få sig på halsen under tjugu års rallartramp.

Skönhetsråd.

(Meddelade av Olga Clanman, Beauty Parlor Etoile, Kungsg. 55.)

Om diverse småfel i skönheten.

— Nu har du tack och lov och mot alla förväntningar kommit in i ett stadium av skönhetsvården, där man kan börja göra allmänna överblickar över din lekamen i och för avslipning —

— Låt bli att tala som en tandläkare.

— Jag talar som vad jag vill. För övrigt är jag ju på väg att säga vänligheter, så om jag var du så aktade jag mig för att avbryta. Avslipning, sa jag. I stället för att som fordom paralyseras av närmast liggande högljutt skriande detaljfel.

— Och vad säger dig denna allmänna överblick över min fallfärdiga stofthydda?

— Dels att du kunde vara värre. Benen se ut som ben och inte som rester av templen på Akropolis och ansiktet ser ut som ett ansikte och inte som ett plättfat med spridd hallonsylt på. Men händerna se ut som gamla uttjänta herrhandskar. Så ännu återstår att göra dem till damnummer och helst i glacé. Hur bär du dig åt att skrynkla ner dem så gräsligt?

— De skrynkla ner sig själva.

— Och du ska släta ut dem själv. Du måste dels ha närande crème på händerna, dels ha talk på crèmen och dels ha handskar på alltihop. Varje natt, inte då och då när du har nödig pigghet vid sänggäendet för att tala broschyriskt. Sedan måste du massera händerna, också varje dag, och ditt skrivgöra fordrar att du gymnasisterar dem. Sitt en stund och spreta med fingrarna som en liten unge så slutar du nog att se ut som en taxvalp om tassarna.

— Några andra bristande finnesser?

— Flera, flera stycken, d. v. s. två fullt synliga. De bruna fläckarna på halsen som pittoreskt bryter mot den vita kragen skall du ta bort med kolsyresnö och inte försöka dölja med att hålla pärlcollier över dekolletaget. Och så —

— Öronen är såna, som fladermusvingar, det kan jag inte göra någonting åt —

— Rädes icke, darrande jomfru,

Trikåklänningar

äro synnerligen populära i år. Vår klänningsavdelning har med tanke härpå gjort en mängd fördelaktiga inköp av dessa omtyckta plagg i såväl silke som

ylle. Här avbildade modell är en pigg och trevlig klänning av ylletrika i moderna färger och mönster.

Kostar kr. 58:—.

Paul U. Bergströms A/B

NORR

SÖDER

"Sanatogen gjoer hjärnan styrka, kropp och nerer krafter — och frar för allt ett strålände humör", skriver en känd personlighet. Detta uttalande förklarar i få ord, vad läkarevetenskapen och mångfaldiga förbrukare över hela världen hava uppnått med tillhjälp av

styrke- och nervnäringsmedlet

Sanatogen

Sanatogen består av renaste äggvita och glycerofosfat — organismens och nervernas naturliga byggnads-material.

Fås å alla apotek samt i färg- & kemaffärer från kr. 1:75.

Önskas ytterligare upplysningar, använd nedanstående kupong.
A.-B. Wulfing, avd. Sanatogen, Kungsgatan 59, Stockholm C.

Sänd mig gratis och franko: Sanatogenprov och broschyr.

Namn

Titel

Adress

du får ha dem som de äro, men du får inte sätta läppstiftet direkt på den munnen, så den ser ut som en vissnen höstros. Fnasig och refflad och sårig. Utan smörj i läpparna med lanolin på kvällarna en tid, när detta plus tidens tand läkt såren kan du med lugn applicera rosendoften eller jordgubbssmaken.

Pandora.

JURIDISKA RÅD.

Mot insändande av 2 kronor i frimärken besvaras under denna rubrik insända juridiska spörsmål.

Fråga: 1) Gäller den nya arvs-lagen, som trädde i kraft den 1 januari 1919 även för ett äkten-skap, som ingåtts år 1905?

2) Bliva de testamenten, som äro upprättade i enlighet med nu gällande lag ogiltiga, därest det nu framlagda förslaget om revision av ärvdabalken blir upphöjt till lag och måste i så fall alla dylika äldre testamenten omskri-vas och avfattas i överensstäm-melse med de nya lagbestäm-melserna?

Frågande.

Svar: 1) Ja.

2) Nej.

När man har brättnom.

Konsten att svänga ihop ett smörgåsbord av ingenting eller så gott som ingenting har nog litet var fått öva sig i. Det finns all-tid något i skafferiet till hands i sista minuten, det upptäcker man i nödens stund. Persilja, anjovis, smör och ägg har man väl nästan alltid hemma. Finns det spenat i stället för persiljan går det också för sig, det blir en variant av den smörgåsrätt, som säkert alla kunna och som består i att blanda hackade anjovisfileer med hackad persilja i ett söndervispat ägg el-ler bara en gula, om man så vill,

lägga ett stort stycke smör och lägga i blandningen i en panna, som man kan ta in till bordet. Det bör vara frisk eld och man rör i blandningen hela tiden. Det tar bara ett par minuter att få den stelnad och färdig.

Men här skola vi meddela två varianter av samma slag. Det ena

är att göra lädan med spenat, det andra, mera komplicerat är en s.k. omelette fourrée, en dubbel omelett skulle man kunna kalla det.

Spenaten är billig nu på hösten och det behövs en mycket liten mängd för en låda på ett smörgåsbord. Låt oss säga 1 hekto spenat, som förvälles lätt (spenat förväl-

les alltid i kastrull utan lock), var-efter vattnet väl utpressas och spenaten hackas. Några anjovisfile-ter ha förut lagts i vatten en stund att värsta saltan går ut. Ett stycke smör, stort som en valnöt smältes i en panna över elden och anjovisen, som hackats smältes i smöret. Två ägg eller två ägg-

lor vispas sönder med gaffel och blandas med den hackade spena-ten och kryddas med salt och peppar.

Blandningen hälls i panna och röres med gaffel, tills den stannat. Får inte bli för hård. Det är samma sak som med van-lig fransk äggrora, att man skall lyfta av den just innan man ty-cker den skall vara färdig.

Omelette fourrée.

Tre msk. förvällad, hackad spenat fräses i smör och vispas med tre ägg. Till detta sättes tre an-jovisfileter, som urvattnats, klöp-pats i linne och hackats. Saltas och peppras försiktigt.

I en skål för sig söndervispa fem ägg med två msk. riven ost (helst schweizerost eller annars någon helfet, ej amper), salt och peppar.

I omelettpannan smältes ett stycke smör och vår första ome-lett med spenaten hälls i och får hastigt stanna sig. Man sticker i den med gaffel och makar ihop den, varefter den stjälpes upp och hälls varm.

Sedan gräddas i en blink ost-omeletten i samma panna med samma tillvägagångssätt. Den mindre spenatomeletten placeras mitt på den andra, som vikes om-kring den så att den blir dold i dess innandöme.

Serveras på varmt serverings-fat och kan garneras runt om-kring med i smör stekta trekan-ter av franskt bröd.

Martas Bekymmer.

FRÅGOR OCH SVAR!

Konstnär. Tebjudning.

Fråga: 1) Vore tacksam få veta huruvida den danska målariinnans Sigrid Bech-Knudsens namn är ett känt och uppskattat konstnär-namn i Danmark. Prins Valde-mar bl. a. är en av hennes bestäl-lare.

2) Tänkte på en enkel bjudning servera bredda smörgåsar och te. Kan Idun giva mig ett förslag till något småvarmt eller varma smör-gåsar som passa att bjuda på till detta? Eventuellt recept.

Värmländska.

Svar: 1) Fru Sigrid Bech-

TRETORN

Alloverbottiner med dragkedja

HELSINGBORGS GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG HELSINGBORG

Krantz

Barometern faller:

Regn, blåst och snö!

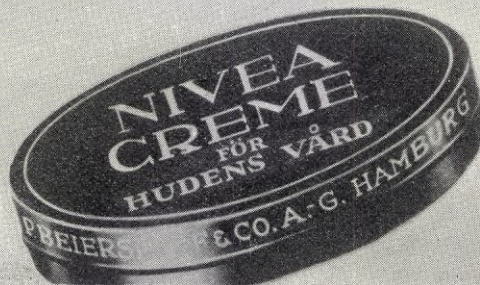
NIVEA-CREME

skyddar Eder hud — ty endast den inne-håller det hudvårdande EUCERIT. — Därpå beror dess enastående verkan.

I asker à kr. 0,50, 1,20 och 2.—
I tuber à kr. 0,90 och 1,50.

Nivea-Creme tränger in och efterlämnar ingen glans!

Generalagentur för Sverige:
A. SANDSTRÖM & CO., GÖTEBORG

En trött husmor

stärkes och livas av
Järnmedicinen **IDOZAN**
Skadar ej tänderna. Förordas av läkare. Fås å alla apotek.

Knudsens namn förekommer ej i större danska konstlexika.

2) Var god beakta svaret till "Idunvän", där flera smårätter omnämnas.

Här ett recept, som kanske kunde passa: "Epigrammer": Tunna skivor av fårstek eller annan stek, leverpastej. Frityrdeg: 3-4 msk. mjöl, 2 msk. mjölk, 1 äggula, 1 msk. smält smör, peppar och salt. — Stekskivorna påbredas med leverpastej och 2 och 2 sammanläggas som dubbelsmörgåsar. Ingredienserna i frityrdegen blandas i den ordning de stå och mer mjöl tillsättes om degen ser för tunn ut. Håri doppas de sammanlagda stekskivorna och stekas gulbruna i rikligt med smör.

Balticum.

Fråga: Ämnar göra en studiefärd till Balticum och Polen. Vore ytterst tacksam för anvisning på litteratur om dessa länder. Även så om Runö. Kanske även en trevlig resplan kunde givas med uppgift på ett och annat gott hotell med moderata priser.

Intresserad.

Svar: Baltiska länderna: Max Friederichsen: Finland, Estland und Lettland, Lithauen. Mit 16 Karten, Plänen und 36 Bildern. 1924.

Polen: Polonica, Kulturbilder från det äldre och nyare Polen av Åge Meyer-Benedictsen under medverkan av flera författare.

Runö: Ernst Klein: Folklivet i ett gammalt svenskt samhälle. Lindblads Förlag 1924.

Angående resplan och hotell är bäst att vända er till en resebyrå.

Tennsaker.

Fråga: Vore tacksam få veta hur man vid tillverkning av tennsaker skall förfara för att få fram den ljusgrå, matta, men ändå glansiga yta, som moderna tennsaker ha? Har försökt med olja och fin sand, men dels blir ytan för hård, dels vill det gärna bli repigt. "Metal".

Svar: Hur den matta glansen på tennsaker framställes är en yrkeshemlighet, som man får experimentera sig till.

Ett sätt ni kan försöka är att nedsänka föremålen i het sodalut och sedan torka dem utan att polera dem.

Maträtter.

Fråga: 1) Under tecknad vore mycket tacksam om Idun skulle vilja införa några olika matsedelsförslag till fin lunch för herrar?

2) Finns någon bok med olika matsedelsförslag?

3) Vilken kokbok rekommenderar Idun? "Idunvän".

Svar: 1) Vid en lunch för herrar får ej sill i någon form fattas, exempelvis sillgratin med varm potatis. Några smårätter att välja på: Krustader eller bouchéer med någon god stuvning, såsom kalvbräss-, champinjon- eller hummerstuvning. — Halva tomat, urtagna och fyllda med små ärter i majonnäs och finhackad persilja över. Tomaterna läggas på ett underlag av ljusgröna salladsblad. — Någon pikant sallad i majonnäs.

Såsom huvudrätt fågel med sallader och små brynta potatis.

Och till sist frukt, kex och ost.

2) Förslag till matsedlar finns vanligen i modernare kokböcker.

3) Naturligtvis Iduns Kokbok av Elisabeth Östman-Sundstrand, pris 6 kr.

Färgning av läder.

Fråga: 1) Uttalas ordet timbal (maträtt) med tonvikt på första eller andra stavelsen?

Hela Paris' Mistinguette skriver: »det är ett nöje att promenera i och en njutning att dansa i skor från Kembels.»

Även Ni kommer att finna behag i säsongnyheter i såväl promenad- som salongsskor från

Kembels

65 Dröttninggatan
3 St. Nygatan

5 Hamngatan
6 B S:t Paulsgatan

Tänker Ni

köpa en ask Tabletter eller Pastiller i dag? Se då till att Ni får någon som verkligen skyddar mot infektion i respirationsorganen och som lindrar och läker vid hosta, heshet och katarrer i hals och bröst.

Köp då endast

PIX

ty denna har prövats under mer än 15 år och befunnits vara den behagligaste och bästa av alla.

PIX Original 25 öre.
PIX Vita 15 öre.
PIX Äkta bröstkarämmeller 10 öre.

PIX A.-B. GÄVLE

2) Kan man själv färga gult läder till portmonnäer, väskor och dyl. i färg man önskar? Hur tillgår det? Axeline.

Svar: 1) Tonvikten på sista stavelsen.

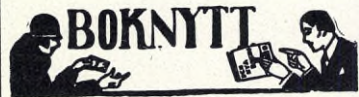
2) Det går utmärkt. Tvätta först föremålet i ljum tvällösning tillsatt med litet oxalsyra. När lädret torkat färgar man det med betsfärg, vilken fås i vilken färg man önskar. Bets är av två slag, dels vattenlöslig, dels spritlöslig. Man doppar en svamp i lösningen och bestryker föremålet så jämnt som möjligt. Kan strykas ännu en gång om man så vill sedan färgen torkat.

Porslin.

Fråga: Har några desserttallrikar direkt importerade från England i mitten av 1800-talet, märkta "Devon" I. W. & Co., rätt tjockt porslin eller kanske fajans med svagt gul bottenfärg, brunaktig dekoration i något japanskt mönster. Kan Idun upplysa om vems fabrikat de äro av? och hur stort värde de kunna anses hava?

Antikt.

Svar: Antagligen äro dessa tallrikar av tryckt flintporslin, som tillverkades i mitten av 1800-talet i de många Devonshire-fabriker. Tallrikarna ha intet konstvärde.

Likt en ny Hans Alienus har S. Neander Nilsson i Resan ut (Wahlström & Widstrand) tagit oss med på "resan utan mål och ändamål". Men Neander Nilssons resa är ingen flykt från vardagen till skuggornas land. Han är en pilgrim i människovimlet. Vardagen inspirerar hans vers liksom den inspirerade honom att skriva de underhållande reseminnena från Grekland för någon tid sedan. Han trivs bland människorna på gatorna, med jaktet och oron i tåget på en lång resa. Han är som en menig i ledet bland de andra, där han vill kunna göra rätt för sig utan åthävor. Ensamheten skrämmer honom, han blir som ett litet barn i mörkret, men å andra sidan grips han av skräck för "dessa tusen och deras mängd förtegnade onda drifter", för den stora, tunga och kompakta massan, "som lätt kan bli hans andes grav." S. Neander Nilsson är som man kan förstå en sympatisk företeelse och hans vers flyter som vattnet i en av hans hemlands åar. Man ser stenarna på botten genom det klara vattnet, men de små porlande vågorna bära solstänket i glimtar på sin väg mot havet.

En poetisk produktion, som omfattar närmare femtio år och ännu alltfjämt är frisk som flödande ur ett inre källsprång, det är något ovanligt. I professor Gottfrid Kallstenius Monologer, som nu utkommit hos Wahlström & Widstrand, finner man de första dikterna daterade 1882, de ha också 80-talets realistiska sårmärken och svärmeriet håller sig till jordiska föremål. Helt annorlunda blir tonen i de senaste alstren, där stämman har djupnat och det tillbedda föremålet flyttats till ouppnåeliga

rymder. Det finns vackra strofer bland dessa dikter, fyllda av längtan och undergivenhet. En sådan är dikten om sorgen, vars andra namn är tröst. Ibland finner man spår av att det är en målare, som betraktar verkligheten omkring sig och ser allt i färg och form. Men ännu oftare möter man den mogna, av livet prövade och vishetsbetonade sanningssökaren. Och det är en rätt ovanlig företeelse bland moderna poeter.

*

Gyllene morgon har Helge Granat kallat sin nya diktsamling (Wahlström & Widstrand) och som motto skulle man kanske kunna sätta en rad ur dikten med samma namn: "Det finns övernog i denna värld att älska!" Det är en optimistisk inställning till livet och förf. håller fast vid den, trots det att han har en mycket starkt utpräglad mening — som också får sitt uttryck — om hur svårt det är att vara människa. Men ur ångesten, om man kan besegra den, framgår glädjen, står det i dikten Motto, som för övrigt formellt hör till de svagare. Det finns vackra och innerliga vers i denna samling som t. ex. Ur barnomens ljumma skymning, liksom det finns flammande indignationspoesi som Bethlehem Steel Company och Ultradynamit. Men mest lyckade äro de rent lyriska smådikterna. Eth. K.

*

En hedervärd äventyrare med denna i sig motsägande titel ha Lorenzo da Pontes memoarer utkommit hos Wahlström & Widstrand i svensk tolkning och bearbetning av Elisabeth Wærn-Bugge. Da Ponte är väl närmast känd genom Mozarts Don Juan. Det var han som valde ämnet åt Mozart och skrev libretton. Don Juans urpremiär ägde rum i Prag den 29 oktober 1789 och blev en avgjord framgång. Däremot visade sig wienarna kallsinniga både mot dramat och musiken, då uppförandet skedde i Wien kort efteråt. Endast kejsaren — han hette då Josef II, — tyckte att operan var gudomlig. "Men ingen mat för mina wienares tänder, tillade han, berättar da Ponte. Det dröjde dock inte länge förrän wienarna gottgjorde sin brist på uppskattning.

Da Pontes liv är brokigt och äventyrligt nog för att locka till litterär behandling. Han såg dagens ljus i en liten stad intill Venedig och dog i New York. Emellan dessa två milstolpar ligger åtskilligt som den för memoarer intresserade kan ha glädje av.

*

8 italienska städer heter en ny volym av Ellen Rydelius' fängslade resehandböcker, som utkommit hos Bonniers. De åtta städerna äro Venedig, Florens, Pisa, Verona, Siena, Ravenna, Milano och Assisi. Vi ha med flit räknat upp dem, därför att om läsaren har det allra ringaste sinne för Italien och dess skatter, ligger det en lockelse bara i själva namnen. Inga turishordar i världen

Säkra resultat! Goda resultat!

Hermods studentkurser och realskolekurser giva goda och säkra resultat för flitiga, intresserade elever. Det visa tydligt varje års student- och realskolexamina. Som Ni vet, avlägga många hermodselever varje termin examen. Här nedan uttala sig ett par av våra studenter och realskoliter om hermodsupervisningen. Våra elever äro eniga i sitt omdöme, att hermodskurserna leda till de resultat, envar har rättighet att begära av dem.

Studieutgifterna nedbringade med 1,500 kr.!

Studietiden förkortad med 1 år.

Herr Direktör Gustaf Carne, Malmö.

Då jag nu efter avlagd examen tänker tillbaka på mina studier, kan jag med synnerligen stor glädje konstatera, vilken utomordentligt stor hjälp jag haft av kurserna från Edert institut. Kursen i matematik hann jag ju icke att fullborda, vilket berodde på att jag valde att studera grekiska i stället för matematik. Emellertid hade jag kvar matematiken t. o. m. andra ringens kurs. Denna kurs hade jag till större delen inhämtat genom studier vid Edert institut. Endast under en termin läste jag matematik vid läroverket. Om jag icke varit i tillfälle att studera matematik vid Edert institut, skulle mina studier vid läroverket kommit att förlängas med minst ett helt år.

Eder kurs i tyska var mig också till utomordentligt stor hjälp. Efter att ha läst en realskolekurs i tyska vid Edert institut samt i två år ha studerat ämnet vid läroverket, kunde jag avlägga studentexamen med betyget AB i tyska.

In summa: Eder undervisning fyller alla de krav, som från pedagogisk synpunkt kan ställas på densamma. Dessutom är själva kunskapsstoffet i Edra kurser så allsidigt och gediget, att det helt enkelt inte kan överbjudas.

Mottag därför mitt tack för en god undervisning, som har förkortat min studietid med åtminstone ett år och besparat mig en utgift av omkring 1500 kronor.

Högaktningsfullt

Adr. Betel, Eslöv. I. WENNFORS.

"I de ämnen, som jag läst vid Edert institut, erhöj jag betyget Med beröm godkänd"

Malgovik den 23 juni 1929.

Hermods Korrespondensinstitut, Malmö.

Härmed har jag nöjet meddela Er, att jag den 27—28 sistlidne maj lyckades avlägga realskolexamen vid Sundsvalls högre allmänna läroverk. Mina studier för examen har jag till stor del bedrivit vid Edert institut och i övrigt

Överst: Ivar Wennfors.
Nederst: Thorbjörn Eliasson.

nästan uteslutande på egen hand. I de ämnen, som jag läst vid Edert institut, erhöj jag betyget Med beröm godkänd. Särskilt anmärkningsvärt är, att jag erhöj detta betyg även i modersmålet och matemaik, fastän jag ej fullständigt genomgått Edra kurser i dessa ämnen.

Med tacksamhet och högaktning.

THORBJÖRN ELIASSON.

Adr. Sandåkern 3 b, Umeå.

HERMODS KORRESPONDENSINSTITUT

Slottsgatan 53 B

Malmö.

Sänd mig kostnadsfritt och utan förbindelse för mig Er tidsskrift Korrespondens för 6 mån. jämte prospekt över Studentkurser } (Stryk under vad Ni vill ha!)
Realskolekurser }

Mina förkunskaper äro

Namn

Adress

Idun 430 10/11-29.

Vill Ni snabbt och mot en låg avgift skaffa Er de kunskaper, som fordras för avläggandet av ovannämnda examina. Tag då hermodsupervisningen till hjälp!

Tala om för oss, vilka förkunskaper Ni har! Vi giva Er så förslag på den kurs, som på kort tid för Er fram till examen. Skriv i dag efter prospekt och närmare upplysningar om Hermods realskole- och studentkurser!

kunna förstöra tjustringen hos Venedig eller Florens, för att kunna nämna två av de mest hemsökta. Med Ellen Rydelius som förare kan man för övrigt utmärkt väl reda sig på egen hand. Även den vid resor ovane får vid hennes sakkunniga och populärt framställda upplysningar allt vad han behöver, både kulturellt och materiellt. Det är samma saker som framhålls för var ny resehand-

Birkenwasser

- hårkur med resultat!

Godtag ej något annat som Ni får ängre!
Finnes ej den äkta med vidstående stämplor,
så tillskriv

AESKULAPLAMPAN. Malmö. Tel. 7508.

Firman grundad 1888 - Guld - silvermedaljer, hederspriser.

Vadstenaspetsar

Knyplade spetsar dukar, nåsdukar, kragar, hörn, löpare, motiv etc.

OBS! Passande till bröllopspresenter och hedersgåvor.

Charlotte Randels Eftr., Vadstena. Tel. 76.

bok fru Rydelius ger ut. Men det är ju bara lovvärt, att hon håller sina böcker på samma höga nivå, som hon intog med Rom på 8 dagar.

Eth. K.

I sitt Renässansbibliotek, som redan förut innehåller värdefulla arbeten, ha Wahlström & Widstrand nu utgivit en ny volym. Det är *Tre furstehöv i Vatikanen* av E. Rodocanachi, översatt av S. Neander Nilsson. De tre furstehöven äro påvarna Sixtus IV:s, Innocentius VIII:s och Alexander VI:s. Tiden: 1400-talet betecknar också konstens blomstring lika väl som kyrkans djupaste förfall. Man behöver bara nämna, att Alexander VI tillhörde Borgia-ätten. Det är emellertid en tid, som alltid väckt intresse och nyfikenhet och den fransk-italienske förf. har med sin livfulla skildring givit en god bild av förfallet och glansen i Rom med dess mäktiga adelssläkter, som dessa påvar särskilt strävade att förinta.

Eth. K.

Västergötlands kyrkor i ord och bild Av Gustaf Ewald. Författarens förlag, Alingsås. Pris kr. 5: 50.

Hembygdsintresset är i våra dagar synnerligen starkt, och det har bl. a. fångat hembygds kyrkor inom sin räckvidd. Det är därför en tacknämlig åtgärd av förf., då han till sina redan utgivna hembygdsböcker lagt en beskrivning av Västergötlands kyrkor. Detta desto mer, som landskapets kyrkliga konst, framför allt den äldre, i flera avseenden är av mycket förnämlig art.

Först lämnas en kort beskrivning av alla kyrkor och kapell, varpå följer en bildbilaga, som upptager dels samtliga kyrkliga byggnader och dels en serie bilder, såsom interiörer, portaler, dopfuntar, gravstenar, ödekyrkor och dylikt, tillsammans bortåt 600 bilder. Bilderna ha visserligen gjorts rätt små, men detta har

varit nödvändigt, för att en så omfattande bok skall kunna lämnas till överkomligt pris.

Det vackra och mycket förtjänstfulla arbetet bör helt visst i hög grad bidraga till hembygds-känslans näring i Västgötabygder och bör dessutom alltid kunna tjäna som en utmärkt uppslagsbok i ord och bild för Västergötlands kyrkor.

S. Welin.

Krig. Elva år efter fredsslutet, är mänskligheten redo att taga emot kunskapen om kriget. Vittnesmålen komma tätt. Var och en av de nationer, som deltog i kriget, ha vägande dokument att lägga till den dossier, som världen hoppas skall bli fredens grundval. Utan tanke på premiering, blott som krav på rättvisa vid den jämförande värdesättningen av nu existerande tyska krigsböcker har i Tyskland uppstått slagordet: "Glöm inte Renn för Remarque". När f. d. menige mannen i tyska armén Ludwig Renn gav ut sina romantiserade krigsminnen, blev han av en samstämmig kritik mottagen med öppna armar. Berömmet kulminerade i ett uttalande av Arnold Zweig: "Här har ett ögonvittne beskrivit allt, vad soldaterna fingo se och genomleva, med en så konstnärlig enkelhet, att bokens värde kommer att bestå — icke bara i hemlandet utan i hela världen."

Ludwig Renns bok *Krig* utkommer nu på Bonniers förlag i

Nerver i november!

Har Ni det så ställt, att "nerverna" spela Eder det ena sprattet efter det andra? — Bliver Ni t. ex. allt för lätt och allt för ofta nervös av rena bagateller, så att Ni därigenom tröttnar och förargar både Eder själv och andra? Eller är det kanske så, att Ni förmå giva Eder ett "skal" av yttre ro, medan "nerverna" innanför blott tära desto mer på Eder handlingskraft och Edert humör? Följ hellre snarast läkarnas råd: Använd dagligen *Miradium-salt*. Det innehåller *äkta radium* i precis de riktigt avpassade doser, som bäst utnyttja detta dyrbara grundämnes ojämförliga kraft som botemedel och hälsobringare. *Miradium-salt* fås på apoteken till kr. 6,50 per glas beräknat till c:a 1 månads kur.

Bokvänner, sen hit!

Lämpliga julpresenter

Böcker mottagas eller anskaffas från förlag eller antikvariat till inbindning Även landsorten

Direkt beställning hos hantverkaren besparar 50—60 procent. Förstkl. och smakfullt hantverksarbete.

KNUT HÄSSLERS BOKBINDERI A.-B. Klara N. Kyrkogata 17 - Tel. 10341 STOCKHOLM.

svensk översättning av Sonja Vougt. Pris kr. 4:75.

Världarnas utveckling, 8:de upplagan av Svante Arrhenius' standardverk fullbordat av professor Knut Lundmark. Andra avdelningen. Stjärnvärlden. Arrhenius hade vid sin död liggande ett manuskriptutkast till andra delen av *Världarnas utveckling*, omfattande omkring 30 trycksidor. Dessutom förelägo av hans hand några uppsatser i tidskrifter. Förlaget önskade emellertid färdigställa Arrhenius' arbete på sätt författaren själv avsett och anmodade den framstående astronomen professor Lundmark att med ledning av dessa aneckningar, föregående upplaga samt sina egna samtal med Arrhenius skriva en andra del. Prof. Lundmark har nu fullföljt Arrhenius' planer. Han har så mycket lättare kunnat göra detta som han varit i tillfälle att under de senaste tio åren själv arbeta inom vissa av de områden, som behandlas i "Världarnas utveckling". Nu föreligger alltså det svenska astronomiska verk, som utgått i större antal upplagor än något annat dylikt, ånyo i fullt avslutat skick som en vacker minnesgård till den framlidne författaren och vetenskapsmannen. Pris 10 kronor.

Rågfinne. Den norske författaren Håkon Garåsen har i sitt hemland framträtt både som folk-

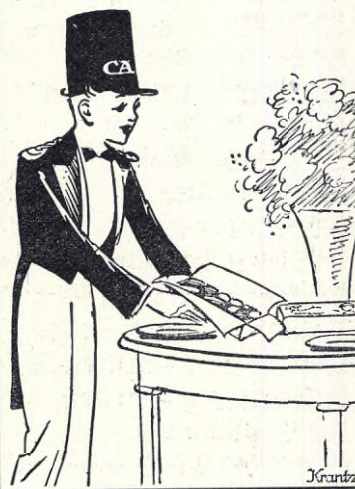

Vattnas det ej i munnen?

Den där välkända ljusröda kartongen med Turbanpraliner står öppnad. Och där ligga de sida vid sida! Tag en, tag två, tag tre! Varje pralin rymmer en värld av raffinerade sensationer på smaknerverna.

CAP

Turbanpraliner

Den, som en gång smakat

Melba, måste medgiva, att Melba är enastående gott, ja, att

Melba

Motsvarar Mejerismör.

Säljes överallt.

Glansing

putsar skorna fina så att de som solen skina

Infört genom
Stockholms Läkareförening

**Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
Pedagogisk Gymnastik**

medför enligt kungl. Maj:ts med-
givande samma komp. och rättig-
heter som en kurs vid Gymn. Cen-
tralinstitutet.

Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept.
Prosp. på begäran gen. D:r J.
Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgisk
Privatklänik.

Sturegatan 62, Stockholm.
R. T. 75025. N. 8301.
För behandling av hållnings- och
rörelseorganens skador, sjukdo-
mar, deformiteter och funktions-
rubbingar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut

Kungsgatan 60, Stockholm

LEDIGA PLATSER

**Köksföreståndarskeplatsen
vid Länslasarettet i Eskilstuna**

är ledig från den 1 januari 1930.

Sökande skall vara kunnig i skötsel-
av ångkök, samt fullt kompetent att
leda arbetet och sköta matlagningen
vid ett lasarett för 180 patienter och 80
personal. Ansökan med betygsskrif-
ter, läkare- och åldersbevis insändes
före den 19 november 1929 till Direk-
tionen för Länslasarettet i Eskilstuna.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Tidningen Halland.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bärgslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

I sjukgymnastik,

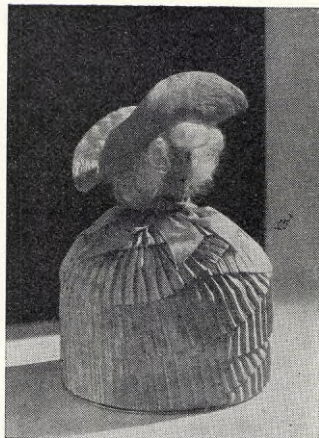
MASSAGE och övriga FYSIKALISKA
BEHANDLINGSMETODER börjar ny
kurs 20 jan. 1930. Grundlig och billig
utbildning. Låga levnadskostnader. An-
mälan snarast erforderligt, enär pågå-
ende kurs var dubbelt övertecknad.
Begär prospekt!
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

minnessamlare och romanförfatta-
re. På folklivsskildringens område
har han för ett tiotal år sedan
framträtt även här i Sverige med
en norsk bondelivsroman, "Tung-
sjöfolket". Nu föreligger en ny
roman, "Rågfinne", betydligt stark-
are både till komposition och in-
nehåll. Det är en brett anlagd all-
mogerooman från hans hembygd
Trysil, full av spännande hand-
lingskraft, dädkraftiga människor
och oförgätliga folktyper. "Råg-
finne" är utgiven på Oscar Ek-
lund's förlag och kostar kr. 4: 50.

Populärvetenskapen har riktats
med en på Norstedts förlag ut-
kommande serie, som fått namnet
Norstedts lilla bibliotek. De hit-
tills utgivna volymerna äro lek-
torn i ryska språket vid Handels-
högskolan Alexander de Roubetz'
redogörelse för *Rysslands nva-
rande litteratur, Vad vi odla och
äta* av professor Herman G. Sim-
mons och dubbelvolymen *Från
Kinas tankevärld* av professor
Bernhard Karlgren. Pris kr. 1: 50
pr del, dubbelvolym 3 kronor.

NYTT och NYTTIGT

Under denna rubrik införes noti-
ser från olika verksamhetsområ-
den och publiceras nyheter från
varumärknaden i redaktionellt ur-
val. Firmanamnen fås i brevsvår
mot porto. Meddelanden om hän-
delser på kvinnliga verksamhets-
fält mottages gärna från våra
läsarinor.

Puderask.

Om man är en s. k. vanlig män-
niska och inte har råd att hålla
sitt toalettbord i filmernas budoar-
stil utan får nöja sig med en min-
dre exklusiv utstyrel, så är det
inte alltid så lätt att få det att
inte verka badrumshylla. En stor
klumpig puderask, som står och
skrymmer och spiller bredvid, är
inte särskilt ägnad att höja effek-
ten av det hela. Men om man i
stället skaffar sig denna rymliga
och roliga puderask, så blir
hela bordet strax litet trevligare.

SILVO
- SILVER -
POLERMEDEL

RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER,
ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.

SÄLJES I BURKAR Å
45 ÖRE & KR 1:00

GUNILLA-SKOLAN, UPSALA.

Grundad 1911. Gamla Torget 2. Telefon 370.
HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja den 28 jan. 1930.
SYKURSER i llnesöm, klädsöm och barnkläder börja den 11 febr. 1930.
Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

Elfgårdens Sjukhem,

Djurås (Dalarna), Läkare: Doktor Gertrud Gussander. I alla avseenden mo-
dernt utrustat och förstklassigt. Företrädesvis behandlas Matmältningsorganens
sjukdomar och Rheumatiska fall. Hjälpension från 9 kronor per dag. Prospekt
sändes från kontoret, adress Djurås.

BREVLÅDA

RED:s BREVLÅDA.

—ru. Tack, men ingenting för

oss. Str. Nej tack.

"Utän namn". Fri vers är inte
bara olika långa rader utan rim,
fri vers är ungefär det svåraste
och mest ömtåliga att behandla
man kan tänka sig. Kanske be-
höva vi icke säga mera, "Utän
namn" förstår — utan kommentar.

En ensams visa. Om poesi bara
vore sköna känslor — men det
behövs litet till.

E. K. undrar om papperskorgen

är rätta platsen för vad hon skriver.
Omöjligt att avgöra på henn-
nes bifogade stickprov. Fastän
det inte fann nåd för red:s ögon,
kanske annat hon åstadkommer
är fullödigare.

Tomten. Välment, men för
svagt för att komma i åtanke.

Mimosa. "Höst" förefaller oss,
ack, så välbekant i stämningen, om
än formen är något svagare än i
de andra höstpoemen, som bruka
vara obligatoriska just nu. Vad
de "stjärnglansande ögonen och
munnen som längtar efter kyssar
beträffar" — ja, tycker ni inte
själv, att det verkar betydligt
mindre poetiskt, om man sätter
det i ett sammanhang utan sön-
derhackning på sex rader?

27,000 exemplar!

Hrr Riksannonsörer,

som nu planlägga sin annonsering för nästkommande år och som
önska träffa publiken i

DALARNA
och NORRA VÄSTMANLAND

göras uppmärksamma på att detta sker bäst genom annonsering i våra
tidningar:

SÖDRA DALARNES TIDNING

AVESTA-POSTEN

SÄTERS TIDNING

utg. i Hedemora

BORLÄNGE TIDNING

MORA TIDNING

LUDVIKA TIDNING

utg. i Borlänge

vilka tidningar utgå i en sammanlagd upplaga av

27,000 ex.

Annonsören äger att tillgodoräkna sig rabatt å den sammanlagda
bruttosumman i de tidningar, där annonsering sker. Högsta rabatten
utgår redan å en bruttoannonsering av kr. 1 000:—.

Närmare upplysningar genom de auktoriserade annonsbyråerna
eller direkt hos

Dalarnes Tidnings- & Boktryckeri A.-B.
Hedemora—Borlänge.

Det bekanta preparatet

SANOCRIN

mot mjäll, håravfall och begynnande skallighet,

tillverkas efter anvisning och under personlig kontroll

av

Med. D:r CARL CRONQUIST.

Detta utomordentligt verksamma medel rekommenderas varmt av svenska och utländska läkare och bör icke förväxlas med andra svenska och utländska preparat eller i handeln förekommande hårvatten och salvor, vilka icke besitta Sanocrinets utpräglade verkningar.

Fås i apotek, välsorterade parfumerier och kemikalieaffärer samt frisérsalonger. Sanocrinbehandling utföres i rak- och frisérsalonger.

A.-B. KRISTALLIN, Malmö.

För Norge: Norsk Sanocrin Depot, Toldbodgaten 40, Oslo.
För Danmark: Det Bay-Schmithske Importlager, Kastelsvej 27, Köpenhamn.
För Finland: A.-B. Parfumerie Idman & Arvela O. Y., Helsingfors.
I Berlin: Siemons Apotheke, Spandauer Str. 17, Berlin C 2.

Åberopa denna tidning och begär broschyr.

Gyllenhammars
HAVRE-MUST
gör
mig
väldigt
stark

Ett prydligt dukat bord

är en fröjd både för värd-folk och gäster. Hellingne-duken från Holma kännetecknas av sina sällsynt vackra mönster, sin jämnhet, täthet, glans och slitstyrka. Därför köper den erfarna husmodern med förkärlek

HOLMA

Hellingne-Duktyger och Servietter

Holma fabrikat säljes hos alla välförsedda värnads- och manufakturaffärer.

En verklig besparing

gör Ni genom att sy Edra kläder hemma, men härför behöves en stark och lättskött Husqvarna symaskin. På en sådan kan Ni även stoppa och brodera.

Husqvarna Symaskin

Säljas av Husqvarna depoter eller deras ombud under betryggande garanti och på bekväma avbetalningsvillkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

Husqvarna Vapenfabriks Aktiebolag Huskvarna.